

eltetik a benső em- hatalomhoz és ki bizalmat — ezért nek eresztjenj a zsidó antések szállítására hogy gondolt arra. Leának és Eliának

Ernetto detektivjei vüüt a szökevények oló sikátorok kö- ikánusok pincéiben, id Bessiat lefogták, hogy konspirál az időját és amit még tőle a propaganda penészes börtöné- ajakkal, egerek és lták.

ra csaptak a szen- t minden józansá- Perugiát, a széles rasztották. Óráról k őket Rómában, egy puská dördü- angzugás és már

egkezdte akcióját, lküldte kokárdás szabb kültekiket, it örökös részeg- ltek. A csapszéké- andó-rezim és ez óit, aki a Tanács holdfényes éjsza- örültek-e a gallok

ty francia asszony cébe: rejtett triko- rta kezét és el- az uccákon nagy- ba gyermekek és szabadság diára. legényei félrehu- tiák bolondos len- n zárt csoportá tuljanak, a részeg az áldozat. Si- t és a menet fel- az élettelen nót, kést, ollót, doron- ragadott. Nem arancsnókuik, és séget.

akái összecsanas- kák szavát és A katonák szél- küttekü odúikba, és a legkülönbö- isszátérni a frat- ra.

nyok fürgeségé- sakátok lopták e ukrándoztak az faktyafény mel- a földön elterül- a munkás, aki rált, fájdalmasan nas keresgélést, megpillantották yorsan és hajlot- n kiforgatta az

Keletben Park Mare) y kifüő gyors és t tereg- atók

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Barón L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON: 1-77
 Éjjeli telefon (nyomda) 2
ELŐIZETESI ÁRAK:
 Egész évre 600 „
 Félévre 320 „
 Negyedévre 110 „
 Egy hónapra 110 „
XI. évfolyam • 117. szám
1928 május Csütörtök 31
*** 5688 Szíván 12 ***

Cenzurat: Suciú

UJ KELET

I. Dicsélet. 2. II. 8.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A CFR rendelet- katasztrófája

Igétet ne fogja, már a mult ködös ho- mályába veszteks el azok az idők, ami- kor minden napilap külön vasuti rova- tot volt kénytelen nyitni, hogy a minden- napos borzalmas vasuti karambolokat csokorba köthesse. Mióta a vagonok ke- rekei simán gördülnek végig a síneken, anélkül, hogy minden fordulónál, váltó- nál, avagy alagutnál egymásba szaladná- nak a mozdonyok, a CFR az elmaradt vasuti karambolokat rendeletkatasztrófák- kal pótolja, hogy a karambolmerleg egyen- sulya valahogy fel ne boruljon. Ugyál- ták, a vasut vezérigazgatósága azt talál- ta, hogy életünk és kényelmünk már tu- lon-tul biztonságban van a vasutakon, s idekült a mérleg másik serpenyőjébe egy új rendeletet dobni, amely a romanti- kus és álmodozó természetű utast nem epen gyöngédien rángatja vissza a realitá- sok hűvös és csúszás földjére.

Arról van szó, hogy a CFR megunt a polyautasokat. Ez eddig rendben van, mert akármilyenre tradícióvá vált a CFR- nel a régi patriarchális szokás, hogy az utasok egyrésze a kalauznak és nem a jegypénztárnak rója le a „lecsökkentett” menetiújat, a vasutnak jogában áll vétőt kiáltani e rendszer ellen. De mi közük van ehhez azoknak az utasoknak, akik drága pénzért szabályszerűen megváltó- ták a vasuti jegyüket? Mert a CFR új rendeletével a polyautasok utáni razzára olyan szellemes módszert talált ki, amely a rendes és szabályszerű utas számára lehetőleg egy kisebb vasuti katasztró- fát.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy ezentul minden állomáson csend- örök, rendőrök, vagy esetleg katonák fog- ják körülfogni a beülő személyvonatokat és a karhatalom gyűrűjéből senki addig ki nem szabadul, amíg nem igazolta, hogy jeggyel vagy jegy nélkül utazott. Az ilyen rendelet, amely nem a leg- európaiabb módon szolgálja az utasok fo- kozottabb kényelmét, eggyel növeli a folyton szaporodó kérdőjelek számát, vol- taképpen miért megy a CFR fordítva azon az úton, amelyet szerényen konszolidá- ciónak nevez?

Mert akadnak némely országok, ahol a vasuti alkalmazottak mindenféle fajtaját ilyenképen tanítják: „A vasut közös tu- laltona az állampolgárok összességének és az utasokkal egy kell benni, mint a közös vállalat társtulajdonosaival.” Kö- zönéges nyelvre lefordítva, ez a mondat valahogy azt jelenti: a vasut arra való, hogy az ember és a portékát minél gyor- sabbán és minél kellemesebben szálltsa egyik helyről a másikra. Nálunk azonban nem a vasut van az emberért, hanem az ember a vasutért. Az utas quantité negli- gible. Fontos csak az hogy a vasut úgy, ahogy megtalálja számítását, az utasnak jó lesz az is, ha csendőrszuronyok között lökdörik a kijárat felé. Ha nem tetszik nek, ne utazzék.

Végeredményében nem is lehet rossz- néven venni a CFR-től ezt a mentalitást. Nálunk az egész közszellem arra van be- állítva, hogy az ország polgáraiban ne állampolgárokat, hanem gonosztevőket lásson. Azért van ostromállapot, cenzura a szabadságjogoknak mindenféle korláto- zása és a raffináltan zaklatni tudó iga- zolványos rendszer. A közjólét kezelői állandóan sanda szemmel néznek jobbra és balra is, már jóelőre azt gyanítják mindenkiről, hogy valami rosszban tör

fejét és mert a rossz-szándékot mindenki- ről feltételezik, ezért kezelik a rendes áll- lampolgárt is úgy, mintha gonosztevő volna.

A vasuti voltaképpen nem tett egyebet, mint asszimilálta ezt a módszert. És mert egész mentalitása így van beállítva, nem is jut eszébe, hogy polyautasokat máské- pen is kilehetne halászni az utasok kö- zül, mint úgy, hogy az összes utasokat a jegyeseket is meg a jegynélkülieket is varámba terelk össze, mint a birkanyt

jat, ami lehet szórakoztató látvány a csendőrnök, a kalauznak, meg a vasutai vezérigazgatójának, de egy kicsit drága mulatság annak, aki a vasutijegy formá- jában róta le belépődíját erre a cirksztra.

Ha a CFR vezérigazgatósága egyszer komolyan venné ama bizonyos konszoli- dációt és nemcsak az járna az eszébe, lo- gyan növelje a vasut bevételét, hanem azt is, hogy az utasok, akik adó meg vasuti jegy fejében félig-meddig mégis csak társtulajdonosai a vasutnak, minél kényel

mesebben és kellemesebben utazzanak, át kellene nevelje egész adminisztrációját. Meg kellene ujból szerkeszteni ren- leleteit, hogy azok egyformán osszák az igazságot a vasutnak és a közönségnek is és meg kellene tanítsa a személyzelet arra, hogy az utasok pénzén az utasok szolgál- latára és nem az utasok végzésára áll- nak posztjukon.

Igy kellene és nem jegyrazzáival, De hol vagyunk mi még mindettől . . .

Csehszlovákia nem ellene né Ausztria csatlakozását Németországhoz, ha Németország és Ausztria belépne a közép-európai koalícióba

Benes cseh külügyminiszter nyilatkozata Schubert német államtitkár előtt

London, május 30. A Daily Telegraph autentikus forrásból eredőnek látszó ber- lini információt közöl, mely szerint Be- nes cseh külügyminiszter Schubert né- met birodalmi államtitkár előtt nyilat- kozatot tett Ausztriának Németországhoz való csatlakozása kérdésében. Benes nem titkolta a német államtitkár előtt, hogy Ausztria csatlakozása Németországhoz el-

tenkezne Csehország érdekeivel, azonban Csehszlovákia ebben a kérdésben hajlan- dó volna álláspontját megváltoztatni hogy ha ezzel szemben Németország és Ausz- tria belépne egy lagabb értelemben veit közép-európai koalícióba. Benes koncep- ciója szerint ez a koalíció eleinte csak gaz- dasági jellegű volna, végcélja azonban egy politikai föderáció megalkotása lenne.

Benes biztosította Schubert államtit- kárt, hogy terve nem irányul Magyaror- szág, se Olaszország ellen és bármily éle- sek a jelenben a nézeteltérések Cseh- ország és Magyarország között, ezek a né- zeteltérések végeredményben békésen fognak megoldatni, akárcsak az olasz- jugoszláv differenciák.

„A finom urak uralma hosszú időre letűnt”

Dr. Hellpach volt badeni tartományi elnök cikke a német választások mérlegéről

(Berlin, május 30. Az Uj Kelet tud.) A közelmúltban lezajlott német választá- sok nagy meglepetéseket hoztak nemcsak a külföld számára, amely az új német törvényhozástól új külpolitikai orien- tációt remél egész Nyugateurópában, ha- nem magát Németországot is új helyzet elé állították. Az új helyzetet a német politikuskok is nagyon eltérően itélik meg és naponta jelennek meg a lapokban cikkek az új helyzetről és a német poli- tika várható kialakulásáról. Ezek között a legfeltűnőbb dr. Hellpach volt badeni államelnöknek és a német progresszió egyik kimagasló alakjának hozzászólása a helyzethez. Hellpach a következőket írja:

Az új Reichstag 490 képviselőt fog számlálni. Ezek közül 218 kimondottan szocialista, 206-an pedig rokonszenveznek a szocializmussal. Hogy a tizenkét nem- zeti-szocialista, a Hitler-párti képviselők milyen állást fognak elfoglalni a szocia- lizmussal szemben, ma még bizonytalan. Tény, hogy kizsoritották az ugynevezett „uri választók” fölött rendelkező völkis- eket, ami azt jelenti, hogy a régi ki- váltáságosok uralmát ma már senki nem akarja Németországban. A szocialista mandátumok szokatlan gyarapodása erre a mentalitásra vezethető vissza. Százhar- mincegy szocialdemokrata mandátum föl- duzzadt százötvenkettőre, a kommunisták pedig, akiknek az első köztársasági par- lamentben négy mandátumuk volt, most fölvtették ötvennégyre.

Amitől a választások előtt tartani kel- lett, az valóra vált. A baloldalra való el- hajlásból, baloldalra való zuhanás lett. A pártok, amelyek az utóbbi években po-

zitiv politikát csináltak, le vannak gyöz- ve és tulsulyra azok a pártok kerültek, a melyek a múltban terméketlen és zavaros munkát végeztek, mint a gazdasági és kommunista párt vagy olyanok, amelyek kritizáló ellenzékiekedésükkel — mint a szocialdemokraták — távol állottak a po- zitiv állami munkától.

A német nép minden oldalon a radiká- lizmus mellett szavazott és a szocialde- mokrata párt az, amelynek meg kell mu- tatnia, hogy hivatalos minőségben tud produktív realpolitikát csinálni a német birodalom nyugodt és termékeny továb- fejlődése érdekében. Be kell igazolnia, hogy képviselni tudják a német birodal- mat, mint demokratikus köztársaságot, a melynek a nemzetközi életben nagyha- talomként kell szerepelnie. Már régen nem volt a szocialdemokrata párt kor- mányon. Azok az idők pedig, nem emlé- keztetek sem belpolitikai, sem külpoli- tikai vonatkozásban sok produktivitásra. Azonban a porosz tartománygyűlés pél- dája megmutatja, hogy a szocialdemok- raták sorai között jelentős termékeny és bölcs erők vannak, akikkel és akineknek vezetésével igenis lehet állampolitikát csinálni.

„A finom urak” uralma hosszú időre letűnt. En ezt a választások előtt ismél- tetlen kihangsúlyoztam beszédeimben és cikkeimben. Sem a kiváló egyéniségek, sem a szónoki képesség nem érvényesült ebben az utóbbi választásban és ahogy már áprilisban bejósoltam, a régi választó- gyűlés a kimagasló szónokkal és több óras diskusszióval hatástalanul maradt és a humanisztikus korszak, amikor a tömeget választékos formában érvekel

akarták meggyőzni, ma már letűnt a la- kosság minden rétege között. A politikai munka ma ember és ember között zaj- lik le, gyárakban és műhelyekben, labo- ratóriumokban, irodákban és általában a munkahelyeken. A politika ma inkább, gazdasági problémává teljesedett ki, a nagy szellemi és kulturális kérdések a tömegeket alig érdeklik. Gondoljunk csak az iskolatörvényre, amely a közelmúltban parlamenti taktikákon bukott el, nem pedig úgy, mint az 1862. és 1895-ös is- kolatörvény, amelyet a nép vihara söpört el. Gazdasági ösztönök a centrum katoli- kusait is a szocialistákhoz vezették. A mai kor sorsdöntő eszméje a gazdaság Walter Rathenau ezt bejósolta és jóslása imo, beteljesült.

HARISNYA

Kötött áru különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover leg- jobban és legolcsóbban csak

Blatt-

nál, — Cluj, Főter 13.

Irányárak:

Női melirt harisnya — — lei 35
 Női mouslin harisnya — — lei 67
 Női cérna fátoly harisnya — lei 97
 Női selyem harisnya — — lei 87
 Vidéki rendeléseket utánvét mellett portó- mentesen szállítok.

Öt világrész gladiátorai az amszterdami olimpiászon

Amszterdam, május 30. Néhány nappal ezelőtt, az egész világ sportközönségének feszült érdeklődése mellett vette kezdetét Amszterdamban a IX-ik világot olimpiász. Alábbi cikk színesen írja le az olimpiász színhelyét, előkészületeit, főleg pedig a hollandiai viszonyokat. A Stadionról szóló leírás külön figyelmet érdemel. A cikket itt adjuk:

Nem mindig kellemes dolog a föltűnés és a földkerekség különböző nemzetei bizonyára leplezetlen megnyugvással állapítják meg, hogy 1928 tavaszán egyedül Hollandia áll a világ érdeklődésének keresztjében.

Apró állam az Északi tenger partján. Olyan messze minden más országtól, hogy a nagyvilág teljesen elfelejti őt bekapcsolni a politikai tülekedések zürzavarába, — becsületes ura egy nagyszerűen berendezett szédületes aranyu gyarmatbirodalomnak és vakmerő ellenfele a világtengernek, amely emberemlékezet óta hiába fenyegetődik Németalföld elnyelésével.

Különös ország és különös emberek, akik alaposan megtanultak dolgozni az elemekkel folytatott kegyetlen viaskodásban, de akik ugyanakkor bölcsen hallgatnak önmagukról — mint egykor Orániai Vilmos — és akik talán semmitől sem félnek jobban, mint a nemzetközi reklám hirharangjától.

Harcban a tengerrel

Hollandiában ég a munka! Megdöbbenően szívós akaratúval esztendőnkint új gátakat építenek itt az emberek az Óceán ellen, tengeröblöket csapoltak le, árterületeket töltöttek fel, hidakat építenek szigetek között és közben ráérnek arra is, hogy kiugorva a népek sorából, önmaguk és királynőjük nagyobb dicsőségére megrendezzék a IX. Olimpiászt.

A modern népvándorlást a világsajtó kiküldöttéi nyitották meg! Az amszterdami lapvállalatok magytekintélyű vezetősége angol diplomatákhoz méltó körültekintéssel állította be az olimpiai játékok világeseményének előzményeit és egy pillanatra sem vesztette el önruralmát a perceként emelkedő idegenforgalom paroxizmusában.

Huszorikét nemzet hírszolgálatának harminchárom képviselője indította utnak a világgörök légióját Amszterdam felé és a holland főváros válaszul egy nyolcemeletes, vadonatúj szállodát nyitott meg az ünnepségek első napján. Mialatt pedig a Central Hotel szobasorainak utvesztőjében valóságos báheli nyelvzavar szóáradata hömpölygött végig, maga a város, Amszterdam, egy májusi fagyhullám didergő verőfényében homlott ki a vendégek előtt.

Kártyaváros a játékvárosban

Észak Velencéje! Ezt a triviális jelzőt csak önfelédtt pillanatokban használják a derék hollandusok. Amszterdam képe nem a dogék városára, hanem egy kis

jóhiszemű tulzással a gyermekek fantasztikus építészeti remekműveire emlékeztek, amelyeket kék, piros, sárga, zöld és fehér kőcsockákból varázsoltak elő a jövő mérnökei. Kártyavárokból összeállított játékmopolis a „Gracht“-ok partján, amelyek hosszan kigyózó, sejtelmes vízü csatornák pókhálójával sakk-táblát mintáznak Rembrandt szülővárosából.

Mindenütt hidak futnak egymásba narancssárga és hupikék házak között, amelyek olyan keskenyek, hogy távolról a megtévesztésig hasonlítanak egymás mellé állított gyufaszálakra. Közben néhány hatalmas aranyu középtület, a királyi palota, a székesegyház, a nemzeti muzeum diadalmas árnyéka bőlint viruló kertek és megejtően szép ligetek fölé, ahol délutánonként sűrű rajokban tolong a nép.

Hétszáz ezer ember, félmillió bicikli kering Amszterdam uccáin és bizonyos, hogy a hollandusok a kerékpározás művészei. Gázolás nincs, összeütközés még ritkább eset, a kerékpáros itt mindenkit kikérül és a legbonyolultabb közlekedési rejtejkéket kacagva oldja meg a gummitereken száguldó emberi energia. Ilyen körülmények között a biciklizés világbajnokságát aligha vitatják el Hollandiától és nagyon is érthető, hogy ezt a nem mindennapi sportszemélyt kellő hangsúllyal képviselik majd a mérkőzések alkalmával is.

Hollandia és az Óceán

Apróbb komolytalanságoktól eltekintve a németalföldiek legnagyobb szenvedélye mégis csak a tenger marad! Ez a végzetes elem, amely mohó gyönyörűséggel ássa bele magát az ország termőföldjébe, állandóan érdekli és foglalkoztatja az egész birodalom népét, az idők során pedig olyan példátlan teljesítményekre ragadja őket, amelyek megérdemlik az emberiség elismerését. Hollandia a földrajzi abszurdumok iskolapéldája! Az ország kétharmada nem kevesebb, mint tíz méterrel mélyebben terül el a tenger színénél és bár ezt a különös tényt már régen elkönyvelte a művelt világ, sokan nem is álmodnak arról, hogy az milyen szörnyű és állandó veszedelmet jelent egy völgykötletbe zsúfolt nép számára. Itt sehoh sincsenek középeurópai értelemben vett távolságok. Két nap alatt egy kis igyekezettel az egész országot bejárhatja a világotutazó, de kint, a nyugati határok partján riadtan kell találgatnia a végtelen vízzel, amely magasan a feje fölött hullámozik az égből és a védgátak között.

Amszterdam és Ymuiden között keskeny csatorna kanyarog. Két óra alatt viszi át a bámuló idegenek csapatát a főváros szívéből a tenger partjára a fehér hajó. Maga a csatorna nem volna különösen érdekes — bár körülötte hosszan elvonuló tulipánerdők virulnak — de annál meglepőbb, sőt egyenesen

ijesztő az a körülmény, hogy a hajó emeletmagasan sikklik végig a németalföldi lapály fölött. Az emeletre szerelt csatorna viszont meg sem közelíti a tenger színét, amelyet újabb emelet választ el a békésen ringatózó hajó utasaitól.

Az amszterdami Stadion

Az olimpiai játékok hatalmas arénája felé vándorol napok óta fél Hollandia népe.

Amszterdam határában két modern Circus maximus néz farkasszemet egymással. Körülöttük örvénylik a tömeg, lobogó zászlóerdő leng a szivárvány minden ríktó színében, mindenütt, amerre ellát a szem a lapos nyerstéglá épület citadellaszerű bástyája pedig mint kővé vált szökőkutat vetít a felhőkre egyetlen furcsa tornyot, amelyről az orániai királyság háromszínű zászlója lebeg alá. Zászlók, — mindenütt zászlók!

Az első benyomás megragadó! Az amszterdami aréna nem tulvilági méretekkel fojtogatja a közönséget. Az egész stadionban a legjobb akarattal sem lehet negyven ezer fölé nagyobb közönséget elhelyezni. — De az egyszerű építkezés tiszta kulturája, rend, az izlés és a célszerűség rikoltó ellentétei a középeurópai sporttelepek fájdalmas rendtelenségének.

A tórség közepén hársónysírára fé-

Sulyos harcok előzik meg a szatmári rabbiválasztást

Jelentősen megerősödött a mai vezetés ellenzéke

(Satu-Mare-Szatmár, május 30. Az Uj Kelet tud.) Közölte az Uj Kelet, hogy Grünwald Lázár szatmári főrabbi váratlan halála az ort. zsidó hitközséget meglehetősen kritikus állapotban találta, amennyiben a hitközség kebelében az elmúlt évi tisztújtás folyományaképpen sulyosabb természetű nézeteltérés keletkezett az új vezetés és a kisebbségbe került askenázi csoport között. A főrabbi halála felkeltette az askenázi tagokban az utóbbi hitközségi események óta már beidegződött gyamut, hogy a hitközségi vezetőség adott hatalmával esetleg visszaélve

olyan rabbi felvételét fogja ki-erőszakolni, akinek megválasztása ellentétben lesz a hitközségi tagok többségének akaratával.

Hogy az askenázi szellemet ictó ellenzéki tagok eme ízeleme nem volt teljesen alaptalan, kitűnik abból is, hogy nyomban Grünwald Lázár főrabbi elhalálása után olyan csoportok is érintkezést kerestek a hónapok óta permanenciában levő ellenzékkel, amelyek eddig távol maradtak tőle, sőt sok tekintetben a jelenlegi vezetőséggel szimpatizáltak. Az új főrabbi megválasztásának drámai gyorsasággal beállott aktuálitása egy csapással megváltoztatta a helyzetképet és megindult az az átcsoportosulási folyamat, hogy az eddig közömbös hitközségi tagok is kezdenek színt vallani és az ellenzék tábora egyszerre hatalmasan megerősödött.

A kedélyek változását erősen jellemzi a szombat délelőtt az ort. zsidó nagytemplomban végbe-ment csöndes demonstráció.

amely előjele volt az öntudatra ébredt hitközségi tagok részéről várható állásfoglalásnak.

Mert szörül-szóra az történt, hogy a hitközség reprezentációs nagyimházában hangtalan demonstráció ment

sült pázsit várja az eseményeket. Körülötte két újabb pálya szalagja ível, befejezésül pedig az elmaradhatatlan kerékpárversenyek számára készült cement-pálya bástyája ágaskodik a páhólyosok alá.

Emeletmagasságból megafonok nyulnak minden oldalon a tribünök felé, de a nagyszerű kényelmi intézkedések ellenére csak nehezen telik meg érdeklődőkkel az aréna.

Alig tízezer ember lézeng az üfhe-lyek láthatáran, amikor a fedett páhólyok alatt nagysokára felvonulnak az előkelőségek. A hágai kormány megbízottai, a miniszterek, a diplomaták, a diplomáciai testület tagjai némán és megilletődvé foglalnak helyet a tefő erkélyének árnyékában. A zászlóerdő fel-fokozott erővel lengti a majusi szél. — megafonok bngnak, szírenát zngnak és valahol teljes erővel, a holland himnuszra zendít rá egy láthatatlan zenekar... Fent most nyüzsgés támad! Emberek fészkelődnek, — a sátpáhólyokban tudósítók görnyednek papírlapok fölé, odalent pedig, egy lversenyterthez hasonló mező tengerzöld szigetén, libasorban felvonulnak a XX. század gladiátorai.

A francia, holland gyaphoki-mérkőzés csapatai sötétek és narancssárga sportruhákban viritanak egymás mellett néhány pillanatig. Fényképezőgépek kattognak a napsütésben, szálas fiatal játékosok szoborra meredve tisztelegnek az udvari páholy felé, — aztán közölk lép a mérkőzés magyar bírója, Cindric Egon, — sípjába fúj, a fehér labda eliramodik a sírára borotvált mezőn és megkezdődik a IX. olimpiász.

végbe a tulzó irányzati képviseletével szemben abból az alkalomból, hogy mint mazkir-napokon szokásos a Tóráellötti adományok kizárólag a Chevrá Kadisa javára ajánlatnak íöl. E timentészerű magatartás a templomlátogató askenázi tagoknak abban nyilvánult meg, hogy — amire nincsen példa a hitközség történetében — elsősorban megátólták a Chevrá Kadisa gondnokát a Tóra melletti szereplésben, másodsorban pedig a Tórához felhívottak szinte kivétel nélkül csak egy-két-tíz lejes ajánlásokat tettek a Chevrá Kadisa javára, holott más alkalommal százakat meg ezreket hoznak fel a szent célra.

E timentő magatartásnak közelebbi okára mértékadó helyről a következő felvilágosítást nyertük:

— A Chevrá Kadisa, mint minden hitközségi intézmény alapjában véve askenázi tagok alapítása. Az askenázi alapítású hitközség annyira magáévá tette a nemescélú intézmény támogatását, hogy a nagytemplomban minden

butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az új **Marosvásárhelyre** (Tg. Mures) **Székely és Réti** és tekintse meg

Érdelyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktáráll. **Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann**

zongora és pianó gyárak képviselete.

Hitközségi ügyeknek kedvező fizetési feltételek

Püspökgyógyfürdő

Oradea mellett.

600 év óta használják eredménnyel 42° természetes meleg kénes rádiumos **hőforrásait** **reuma, köszvény, ischias, csonttörések** és női betegségek ellen.

Ősfenyves, közvetlen a virágos park mellett, pormentes levegő, uszoda, sport-tér, villanyvilágítás, kényelmes vasút és autobus közlekedés.

Elsőrangú konyha. Állandó zene.

Cursalonban esténként társasösszejövetel.

Julius 1-ig szoba előzetes rendelés nélkül is kapható.

Szobáknál 20% engedmény június 15-ig.

Rituális konyha.

Kérjen prospektust. Kérjen prospektust.

Oradea mellett.

Csütörtök

a M

Dr. Gl

(Cluj-Kol

let tud.) A

két nappal

mond és K

pörében. Ez

miben sem

sablonos bí

ben szoros

hírhette vá

felügyelt r

nye. Es ug

tárgyalásn

annak első

dr. Giurgiu

újítási kérd

törvényesék

A I

Mittelmar

tizenkét év

sárhelyi tó

Mikó és dr

főtárgyalás

be és a tör

tett bizony

tét. El kell

kitűnőbb k

indokolás s

hátra. A bí

lik, hanem

ingalag alag

gos már, b

törvényesék

lok és kör

zásának tud

lajdoniható

több igen

mellőzte. It

bírói vélem

egy szük k

zás és egy

delem alap

Az ítélet

rumot, a T

tendőre szá

löntetését,

meghozatal

sának nyor

hozott felsz

szélesebb

mény, hogy

vedés áldoz

lonsági hiv

Puchlapék

tektiveket,

Kertész Jen

si kéressel

vényszekhez

Dobrescu D

szöveteseg

vásárhelyi

viszavetett

kérést más

zés során a

A

tás

A másodi

sában kész

édesanyja I

fegyházból

elitelt körje

hogy egyik

gyilkosságé

ített fegyver

rom másik

Dávidot. Er

elégge ism

ügyesség k

ta Gintert,

ő volt az e

kosságnak.

kiült két ol

testársnak, a

1928 május 31.

eseményeket. Körü-
szalagja ivel, befe-
aradhatatlan kerék-
ra készült cement-
kodik a páholyok

megafonok nyul-
a tribünök felé, de
ni intézkedések elle-
lik meg érdekjökök.

lözeng az ülhe-
nikor a fedett páho-
ra felvonulnak az
zai kormány megbí-
a diplomaták, a
tagjai némán és
k helyet a tető er-
A zászlócsordát fel-
ti a majusi szél, —
szírének zúgnak és
el, a holland him-
ny láthatatlan zene-
rízség fámád! Em-
a sajtópáholyok
yedik papírlapok
egy Iversenyterhe
zöld szigetén, liba-
a XX. század gla-

gyaphoki-mérkő-
k és narancssárga
nak egymás mellett
nyképezőgépek kat-
n, szálas fiatal já-
neredve tisztelgnek
— azután közijük
yar bírójá. Cindric
a fehér labda el-
borotvált mezőn és
limpiász. A

**meg-
szűnt**
vezetőség

zai képviselővel
alkalmából, hogy
szokásos a Tó-
kizárólag a Chev-
ánlatnak föl. E
artás a templom-
tagoknak abban
— amire nin-
ség történetében
átolták a Cheva
Tóra melléti sze-
ban pedig a Tó-
nté kivétel nélkül
s ajánlásokat tet-
a javára, holott
zakat meg ezre-
nt célra.
ásnak közelebbi
vról a következő
k:
sa, mint minden
alapiában véve
ása. Az askenázi
nyira magává
témény támasza-
mplomban minden

or

lom dolga
ne sajátja az utat
árhelyre
és tekintse meg
és Réti

satafmas rakarát.
Wirth, Hoffmann
s pianinó
sége.
zai fiactési feltételek

Perujitást kér a Mittelmann ügyben egy kolozs- vári román ügyvéd

**Dr. Giurgiu János az újabb bizonyítékok alapján két hét múlva peruj-
tási kérést nyújt be a marosvásárhelyi törvényszékhez**

(Cluj-Kolozsvár, május 30. Az Uj Kelet tud.) A marosvásárhelyi törvényszék két nappal ezelőtt ítélezte Szalai Zsigmond és Kovács Ferenc hamisítványai ügyében. Ez a per alapjában véve semmiben sem különbözik a mindennapos sablonos bünperekeltől, de mert lényegében szoros összefüggésben van a már hírhette vált Mittelmann-üggyel, mégis feljegyelt rá az egész ország közvéleménye. Es ugylátszik, hogy a tegnapielőtti tárgyalás nem fog nyom nélkül elmúlni, anélkül első visszhangja már is megvan. Dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd perujtási kérést ad be a marosvásárhelyi törvényszékhez a hat év óta fejjházban

sínylódó Mittelmann József perének újrafelvételére érdekében. Ez a perujtás, amely most utban van, sorrendben a negyedik Háromszor kísérelték meg már különböző bizonyítékok alapján a justiciornak vélt ítéletnek revízióját kieszközölni, de sajnos, sikertelenül. Ki ne ismerné Erdélyben Mittelmann József tragédiáját? Az Uj Kelet hasábjain annakidején nap-nap után beszámoltunk az ügy minden fázisáról és az Uj Kelet két munkatársa is heteken keresztül fáradozott, hogy a perujtáshoz szükséges bizonyítékokat beszerezze.

ni tudnak Mittelmann ártatlanságát. A marosvásárhelyi sziguranca eskü alatt hallgatta ki Szalait és Kovácsot, akik rendkívül fontos és perdöntő vallomást tettek, Szalai Zsigmond azt vallotta, hogy Balog Lázár székelyvajai gazda, aki Mittelmannnak régi haragosa volt, hogy Mittelmannat bajba keverje, ellopta Mittelmann udvaráról a bárdot és löthaton vitte ki a Hollós tetőre, ahol két des. táj fektetett a hóra sé úgy akasztotta fel a bárdot egy fa vékony ágára. Kovács Ferenc pedig hallotta, amikor Balog Lázár Szalival Hajduk Áron székelyvajai csendőrmester jelenlétében a csendőrlaktanya előtt megbeszéltek a haditervet, hogy Szalai Zsigmonddal Mittelmann bárdját ellopják és azt kiviszik a Hollós tetőre, hogy a gyanu Mittelmannra irányuljon.

Continental

A Continental elasztikus gummikerekek lehetővé teszik a legsúlyosabb terhek gyors és biztos szállítását. A teherkocsi rugószerkezete a légkamra utján abban érvényesül, hogy csökkenti a kocsi javítást, emeli a gyorsaságot, hajtóanyagot takarít és gazdaságosan kihasználhatóvá teszi a karosszériát.

Utban a negyedik perujtási kísérlet

Dr. Giurgiu János, a neves kriminális, aki Kovács Ferencet védte, védenek, valamint a per többi tanujának vallomása alapján a Mittelmann elleni vádat igyekezett izekre lépni és emiatt több heves összetűzés volt a tárgyalási vezetés között és a bírósággal nem akarták engedni, hogy a hamis tanúzások miatt perbe legyen vádlottak tárgyalása a Mittelmann ügy megvitatására siklődjék át.

Giurgiu dr azonban a per kapását olyan új bizonyítékokra bukkant amelyek elegendő alapot adnak a perujtásra. Két héten belül a Mittelmann család megbizásából dr. Giurgiu János be is adja a perujtási kérést és megvan a romény arra, hogy a negyedik perujtási kérés még is csak sikerrel fog járni és a marosvásárhelyi törvényszék el fogja rendelni a hat év óta fejjházban sínylódó Mittelmann ügyében a per újrafelvételét.

A három perujtási kísérlet

Mittelmann Józsefet 1923 május 29-én tíz-éket évi fejjházra ítélte a marosvásárhelyi törvényszék dr. Popescu, dr. Mikó és dr. Jakó tanácsa, Mittelmann a főtárgyaláson a gyilkosságot nem ismerte be és a törvényszék gyanuokok és közve tett bizonyítékok utján hozta meg ítéletét. El kell ismerni, hogy a tanács a legkínobb kriminálisokból állott s a bírói indoklás sem hagy semmi kívánivalót hátra. A bírói tévedés nem is ebben rejlik, hanem a bíróság kiinduló pontja volt ingatag alapra fektetve. Most utólag világos már, hogy a téves premissza nem a törvényszék tanácsának, hanem a látszólag és körülmények fatális összetalálkozásának tudható be és főképen annak tulajdonítható, hogy az akkori védelem több igen fontos tanunak kihallgatását mellőzte. Innen magyarázható, hogy a bírói vélemény szakuccába került, hiszen egy szűk korlátok közé szorított nyomozás és egy szűk keretekre szorítókozó védelem alapján kellett meghozza ítéletét.

az ocnamarei fejjház lakói voltak, a bíróság nem adott helyet a dr. Jakobi Márkus által benyújtott perujtási kérésnek.

A harmadik perujtási kérést ugyancsak dr. Jakobi Márkus marosvásárhelyi ügyvéd adta be, aki ezúttal Kohn Dávid exhumálását kérte, mert 1922 december 19-én történt orvosszakértői szemle azt állapította meg, hogy Kohn Dávid bot- és fejszeűtés következtében halt meg, a bírói ítélet pedig Mittelmann bárdját állapította meg a gyilkosság szerszámjának. Ezt a perujtási kérést is elvetette a törvényszék, mert az orvosszakértők annak idején a főtárgyaláson kiegészítő szakértői véleményét is mondták, amely szerint a halált okozó ütések bárdtól is származhattak.

A névtelen feljelentés
Időközben 1928 február 6-án névtelen feljelentés érkezett a marosvásárhelyi sziguranca, amely azt állította, hogy Szalai Zsigmond székelyvajai éjjeli őrs és Kovács Ferenc székelyvajai béres igazol-

A marosvásárhelyi csendőrségen megváltozik a vallomás

A marosvásárhelyi sziguranca jelentése alapján Porav vizsgálóbíró kiszallt Székelyvajára és eskü alatt hallgatta ki Szalait és Kovácsot, majd mindkettőjüket több más tanuval együtt, Hajduk Áron csendőrmesterrel a marosvásárhelyi csendőrségre kísértette át, ahol Hajduk őrizetere bizta őket. Hogy mi történt a csendőrlaktanyában, azt nem lehet tudni, tény az, hogy másnap a két tanu eskü alatt tett vallomását visszavonta és kijelentették, hogy vallomásukat csak azért tettek, mert a Mittelmann család etlette és itatta őket.

Igy került a Mittelmann ügynek ez az újabb fordulata a marosvásárhelyi törvényszék elé, amely hamis tanúzás címen eljárást indított a két tanu ellen. Tegnapelőtt ért véget a tárgyalás, amelyen Szalait dr. Elemér Mátyás marosvásárhelyi ügyvéd, Kovács Ferencet pedig dr. Giurgiu János védte, a tárgyaláson Szalai megmaradt második vallomá-

Egy norvég repülőgép elindult, hogy a Spitzbergákon felkutassa az „Itália“-t

Az olasz kormány megsértette a norvég kormányt. Szakkörök szerint az „Itália“-t Kingsbaytól 200 kilométerre éri a katasztrófa

Stockholm, május 30. Röviden jelentettük, hogy az elvesztett hitt „Italia“ léghajó rádió-távíratot adott le, amely szerint Uj-Amszterdam szigete körül leszállani kényyszerült. A rádiogramot a Citta di Milano legénységével egy halászgőzös közölte s a legénység ennek alapján elindult az Italia megmentésére. Ezzel egyidejűleg újabb jelentések arról számolnak be, hogy a stockholmi svéd földrajzi társaság a svéd légi haderők vezetőivel arra kérte a kormányt, hogy küldjön expedíciót a Spitzbergákra és ez az expedíció az együttműködő norvég-olasz expedíciókkal együtt kutassa fel az Italiát.

magatartásával kapcsolatban hangsúlyozza, hogy Olaszország a norvég kormány segítségének visszautasításával megbántotta a norvég kormányt.

Tromsöből jövő jelentés szerint a Litzofholm nevű repülőgép a Hobby nevezetű hajó fedelzetére szállt fel és éjjelkor elindult a Spitzbergák felkutatására.

érdemeit, akik a haza dicsősége és a tudomány előbbvitale érdekében az éltüket tették kockára. Aggodalommal és reménnyel nézünk sorsuk elé — mondotta az elnök — s erős a hitünk és bizodal-munk, hogy a hősokeket még viszontlát-hatjuk. A beszéd nagy hatást keltett s a szenátorok állva hallgatták végig. Az elnök után Mussolini miniszterelnök szó-lalt fel. Mussolini is őszinte szívvvel csat-lakozik a kormány nevében az elhang-zott reménykedő szavakhoz s kijelenü, hogy mindent el fognak követni az el-tüntek felkutatására.

Osloban hivatalos közleményt adtak ki, amely bejelenti, hogy az olasz követ kérelmére a norvég kormány elhatározza egy segély-expedíció kiküldését, amelyre vonatkozólag megette az előkészületeket. Vasárnap az olasz kormány, legnagyobb meglepetésre, megköszönte Norvégia fáradozását, de kérte, hogy a norvég expedíció tervének végrehajtását a norvég kormány függessze fel, miután a kérdést az olasz kormány megfontolás tárgyává tette.

Kingsbay, május 30. Nobile tábornok-ról még mindig semmi hír nem érkezett. Az utolsó jelentések alapján arra lehet következtetni, hogy az Italiát Kingsbay-tól mintegy kétszáz kilométerre katasztrófa érte. A szakértők szerint a léghajó minden bizonnyal ködbe került, összeüt-között a parti jéghegyekkel és a karam-ból következtében lezuhant. Szakkörök-ben azt is valószínűtlennek tartják, hogy a segély-expedícióban a kiküldött repü-lőgépek résztvehessenek. Valószínű, hogy a Citta di Milanonak is vissza kell tér-nie, miután vasból épült és a jeges terü-leteken nem képes fenntartani magát.

PANAMA Hölgyeim! PANAMA
megjött a panamám, a pá-
risi és bécsi udonaszok.
Tarka panama nálam 250 L. darabja
Férfi és női kalapokat 48 óra alatt for-
mák és alakítok a legjobb formákra
gyári árak!

CARMEN
KALAPUZEM
PANAMA CLUJ CAL. VICTORIE 4. PANAMA

A „Morgenbladet“ az olasz kormány

Róma, május 30. Római jelentés közli, hogy a szenátusban az elnök a szenáto-rok mély megilletődöttsége közepett ma-gasztalta Nobile tábornok és expedíciója

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Tudnivalók a temesvári konferencia delegátusai számára

1. A konferencia delegátusait a józsefvárosi pályaudvaron sómérok fogadják és adják meg a szükséges felvilágosításokat.
2. Az elszállásolási iroda a Béga malomban van.
3. Az igazolás vasárnap reggel 9 órakor kezdődik a konferencia épületében, a gyárvárosi sörgyárban.
4. Azok a delegátusok, akik a józsefvárosi pályaudvaron érkeznek az 1. számú villamosot vehetik igénybe, akik a gyárvárosi pályaudvaron érkeznek, a 3. számú villamosra szállnak, mindkettőről azonban a Kossuth téren át kell szállni a 2. számú villamosra, amely a konferencia helyéig visz.
5. Delegátusok és vendégek egyaránt váltsák meg a konferencia jelvényét, mert csak ez jogosít a konferencia helyiségeibe való belépésre.
6. A temesvári szervezet irodájának címe: I. Str. Mercy 2. Telefonszáma 22-89. A konferencia irodájának telefonszáma 20.
7. Szoba-igények táviratilag bejelentendők a temesvári Cionista Szervezetnek I. Str. Mercy 2.

A szegedi egyetem fennállásának 50 éves jubileuma Szegedről jelentik: A szegedi Ferenc József tudományegyetem tegnap ünnepelte meg fennállásának ötvenéves jubileumát. Ebből az alkalomból az egyetemi tanács aranyoklevelet adott ki, amelyet Agvagyossy Károly, Jancsó Benedek, Daálnoky Kovács Áron kaptak meg, mint akik első doktorai voltak az egyetemnek.

A kolozsvári kereskedelmi alkalmozottak helyi csoportja új helyiségben Str. Corăniceanu No. 7. (Parkasucca 7.) alatt helyiségavató taggyűlést tart, folyó hó 31-én, csütörtökön este 8 órakor. Napirenden szerepel a 8 órai munkaidőről szóló törvény életbe léptetésével kapcsolatban, a reggeli nyitás szabályozásának a kérdése is. A taggyűlés iránt alkalmozott körökben óriási az érdeklődés.

A kolozsvári tábla felmentette László Samut a nádosai postacsalás ügyében. A kolozsvári tábla tegnap tárgyalta a nádosai postacsalás ügyében a törvényszék ítélete ellen beadott felelkezést. A tábla valamennyi vádlott büntetését lényegesen redukálta. László Samut pedig, akinek jóhiszeműsége kétségtelenül kiderült felmentették a vád és annak következményei alól.

Vázsonyi Vilmos támadónak póré a budapesti Tábla előtt. Budapestről jelentik: Vázsonyi Vilmos inzultálónak ügyét ma délelőtt tárgyalta a budapesti Tábla. A táblai tanács Vannai László hatóságelleni erőszak vétségében mondtatta ki bűnösnek, de az amnesztia-rendelet alapján közkegyelemben részesítette. Viszont azonban könynyű testi sértés vétségében bűnösnek találta a Tábla Vannait s ezért elsőfokú büntetését nyolcnapi fogházra és száz pengőre emelte fel. A Molnár Ferencre vonatkozó elsőfokú ítéletét, háromnapos zárást és tizenkét pengő pénz bírságot helybenhagyta. Az ítélet ellen a főügyész helyettes és a védő semmiségi panaszt jelentettek be.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet Oláh Károly plébános által firtalált csodabatasu **Antiphtysin** államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Füzetet hátké: díjmentesen **küld az egyedül készítő: OSVÁTH Gyógyszerház = Tárgu-Mureş**

Eltörölték a román utlevelekkel való kiutazáshoz szükséges rendőrségi vizumot

Cluj-Kolozsvár, május 30. Az Uj Kelet tud.) Néhány hónappal ezelőtt a kormány tudvalevőleg újabb nehézséget gördített a külföldre való utazások elé. Addig ugyanis szabályszerű utlevéllel minden különösebb formalitás nélkül az utlevél érvényességének időpontjáig akár hányszor el lehetett hagyni az ország területét. Ezt a helyzetet változtatta meg a kormány néhány hónappal ezelőtt kelt rendelete, amely előírta, hogy minden egyes kiutazásnál a rendőrprefektúrán

kiutazási vizumot kell kérni. Ennek a rendeletnek voltaképpen semmi gyakorlati jelentősége nem volt, mert a rendőrség már az utlevél kiállításánál a szükséges ellenőrzést gyakorolhatta és így ez fölösleges zaklatást jelentette az utasoknak. Ugyáltszik, a kormány is rájött arra, hogy a rendeletnek gyakorlati jelentősége nincsen, és ez indította arra, hogy a rendőrségi vizumot rendeletileg eltörölje és a régi állapotot állítsa vissza.

Az ortodox központi iroda dési gyűlése

Akció a szombati irás alól való felmentés érdekében

Az ortodox zsidóság központi irodájának intéző bizottsága a múlt héten Désen ülést tartott, melyen a felekezet egyházi és világi vezetői teljes számban részt vettek.

Ullmann Salamon besztercei főrabbi az iroda elnöke betérjesztette az évi jelentést, melynek legfontosabb pontjai, a vallásiügyi törvény a szombati irás, a zsidóság szenátusi képviselője, a szombati irás és az iroda fenntartási költségeinek a fedezése voltak. A gyűlés meglepéssel konstata, hogy Erdélyben az ortodoxia különállása a vallásiügyi törvény által is elismerést nyert, továbbá helyeslőleg vette tudomásul, hogy hivatalos interpretáció szerint a zsidóság jelenlegi szenátusi képviselője nem az egész zsidó felekezett vallási képviselője és a felekezett általában is csak addig képviseli, míg a felekezett maga nem választja meg szenátusi képviselőjét.

A szombati irás alól való felmentésnél a gyűlés sajnálattal állapítja meg, hogy eddig minden lépés sikertelen maradt, annak ellenére, hogy Anghelescu miniszter személyesen megígérte Ullmann főrabbinak, hogy a

dolgot kedvezően intézi el és most közvetlen a gyűlés előtt az erre vonatkozó kéréseket elutasította. Az iroda ennek következtében felszólítja az összes hitközségeket, hogy a tárgyban négygyűléseket tartsanak a négygyűlésen megjelentektől aláírásokat vegyenek és ezeket az aláírásokat a Központi iroda együttesen terjeszti fel a miniszterhez.

Az iroda személyi és dologi kiadásainak fedezésére az erdélyi tíz legnagyobb hitközséget Kolozsvárra értekezletre hívják egybe, ezek a hitközségek vállalják a költségek felét, míg a másik felét a többi hitközségek.

Elnök jelentette sz. Sebestyén Dávid adományát egy zsidó kórház céljaira és bejelenti, hogy a kórház támogatása érdekében, milyen lépéseket tett a hitközségeknél. A Központi Bizottság ezt lelkesedéssel és helyeslőleg vette tudomásul és tekintettel a Központi Zsidó Kórház ügyének rendkívüli fontosságára, megbizta az irodát, hogy a kórház támogatásának ügyét állandóan tartsa napirenden és egyben Sebestyén Dávidnak példadó adományáért elismerését fejeztesse ki.

Aláírták az olasz-török barátsági szerződést. Milanóból jelentik: A Palazzo Chigiben tegnap Mussolini és Szuad pasa romániai török nagykövet aláírták az olasz-török meg-nem-támadási, illetőleg döntőbíróági szerződést.

György angol király negyedik fia jegyzi el Julianna holland hercegnőt. Amszterdamból jelentik: Hir szerint Julianna holland főhercegnőt, a holland trón várományosát György herceg, az angol király negyedik fia jegyzi el.

A jövő hónapban megkezdik a bulgáriai földrendezőmunkát helyben az újjáépítési munkálatokat. Szófiából jelentik: A földrengés által elpusztított területek helyreállítása ügyében a minisztertanács ankétot hívott össze. Az ankétban a miniszterelnök ismertette azt a helyreállítási tervet, amelyet a kormány ebben az ügyben kidolgozott. A kár óriási, összesen meghaladja a hat és félmilliárd levet, de ha az összes erők összefognak, a romok helyére újra pezsgő életet lehet varázsolni. Az újjáépítési munkálatokat a jövő hónap közepén Filipolisban kezdik meg.

Bernhard Shaw megírta végrendeletét. Londonból jelentik: Bernhard Shaw, a világhírű író a napokban tölti be hetvenedik évét és ebből az alkalomból megírta végrendeletét. Az író egyedül P. Wilson újságírónak nyilatkozott a végrendeletéről és közölte, hogy a végrendeletnek igen sok humoros része lesz. Alapjában véve azonban, — mondotta Shaw — a végrendeletem mégis a szocializmusnak az evangéliuma.

Két Bugáriába irányított vagon tartóztattak fel Belgrádban, amelyekben Olaszország fegyvereket szállított Belgrádból jelentik: A Novoszti című lap azt az értesítést közli, hogy a belgrádi pályaudvaron tegnap két vagon tartóztattak fel, amelyek Olaszországból Bulgáriába voltak irányítva. A fura levelek szerint a vagonok narancscsal voltak telve, de a vizsgálat megállapította, hogy mindkét kocsiiban hadianyag volt.

Megérkeztek
100 lejes órák
„AUR“ ékszerüzlet
Cluj, Piața Unirii 29. szám

Orvosi hír. Dr. Reich Izidor belgyógyász rendelését szív- és vérérdény betegek részére újból megkezdte Buziás-fürdőben. Rendelőjét az eddigi Strada Avram Iancu 20. szám alól áthelyezte ugyanezen uca 21. szám alatti Schauss Villába.

A nemzetközi bányászkongresszuson kimondták, hogy követelni fogják a hétórás munkaidőt. Párisból jelentik: A nimesi nemzetközi bányászkongresszuson egyhangú elhatározással kimondták, hogy a bányászok számára követelni fogják az egész világon a hétórás munkaidő behozatálát.

Hirdessen az Uj Keletben

Eljegyzés. Salamon Malvinka Szentháromság és Schreiber Leopold Sighet jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Schönberger Ilus (Szatmár) és Ullmann Frigyes (Nagyvárad) jegyesek.

Arnaldo Mussolini autóbalesete. Milanóból jelentik: A Duce öccse, Arnaldo Mussolini autókirándulásra volt Ravenna környékébe. Mussolini autója az országúton összeütközött egy másik gépkocsival. Mussolini Arnaldo könnyebb fejsérülést szenvedett, a feleségének azonban mindkét kulcsontja eltört. A sebesülteket azonnal a csesenai kórházba vitték. Arnaldo Mussolini fejét bekötözték, a feleségének eltörtött csontját pedig zipszbe tették.

BUZIAS
Muschong
gyógyfürdője
sós, vasas, szénasavas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás érelmeszesedéssel, zivbantalmakkal, női betegségekkel. —
Megnyílt május 15.
Állami sztrikciók az év-es utóidejében a **fürdőknél 30%** kedvezmény. —
Eveznek Fürdőny **október 1-ig.** Felvilágosítás szolgál a **Fürdő-igazgatóság** Buzias (Romania)

Amerikai újságírók Mussolini előtt. Washingtonból jelentik: A Washingtoni nemzeti sajtóklub választmányához kérvény érkezett Mussolini aláírásával, amelyben az olasz diktátor a klubba való felvételét kéri azzal az indoklással, hogy politikai pályája eltűnt újságírói működést fejtett ki. A klub választmánya kedvezően intézte el Mussolini kérését. A következő napon azonban a klub előkelő tagjainak egyik csoportja tiltakozott az elnökségnél a választmány határozata ellen. Tiltakozott főleg amiatt, hogy Olaszország diktátora, aki a sajtószabadságot kiméletlenül elnyomja, tagja lehet egy olyan testületnek, amely a sajtószabadság jegyében jött létre. Mussolini nemcsak Itáliában nyomorítja meg a sajtót cenzurájával, hanem megátalja a külföldi újságírókat hivatásuk teljesítésében. A beadvány felett az elnökség még nem döntött, de általánoságban azt hiszik, hogy a klub vezetősége tekintetbe fogja venni a protestálók érveit és Mussolini minden valószínűség szerint nem fogja felvenni a klub tagjai közé.

Az ügyvédszövetség elnökévé ismét Dobrescut választották. Bukarestből jelentik: Az igazságügyi palota esküdtzéki nagytermében tegnap választották meg az ügyvédszövetség új vezetőségét. A gyűlésen dr. Lazar Aurel volt reszortfőnök elnökölt. Az ügyvédszövetség vezetőségébe a következőket választották be: Elnök Dobrescu Demeter, alelnök Naumescu, választmányi tagok pedig Iunian, Trancu Jasi, Jorgu Petrovici, Sadoveanu és Toncescu. Dobrescu székfoglalójában hangsúlyozta, hogy az ügyvédek mindig a törvényességnek a pionirjai, akik nehéz harcot vívnak az igazságszolgáltatás rendes mederbe való terelésére, mert annak alapját a rendkívüli állapotok mélyen aláásták. Trancu Jasi az újságírótartóztatások ellen emelte fel szavát. Határozati javaslatát, amely tiltakozik a sajtószabadság eltérésére ellen, az ügyvédszövetség egyhangulag magáévá tette.

Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyacserezevaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes **»Ferenc József«** keserűvíz rendbehozza a gyomrot és a belek működését, és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttörője megalkopította, hogy a **Ferenc József** víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszertárakban, drogeriákban és hiszerüzletekben.

Csütörtök, második májára nagytemplomanyösszeg Ezzel szimházak a S Amikor telása csakne tagokat te azon egyo kenázi hira disa vezetés az utóbbi szoritották és ugy ke mintha az rck kizorola tozna. Igy t hosszu sora a temploni ra mellett, kioldott n Ugyanez to imnep maso volna kozbo a különben lenállásra honapban ment szente val a vezet tovbabb meo terbeszorita választási s hogy

A templon kos szente a válasza

Miután pe plomtagok sok, ezen u nazi templon lasztoi jogos hivatalos va kivétel nélk szid elemek ban sikerült választmány nagytemplon sen mellözve és a forábbi zönség körök sek, amelyek bi terhódítás ket, előidézt A templonta és botrány mására hozt zetőségének, türnek mást, és tüntetően kal figyelme hittesvéreke kodásból mer

A pohár formátorunk sok vizet tö bati eset azt harunk is os Egyébként, tülote vasár tóban foglal beállott hely hunvt forabb gyott hátra e Az utóbbiak asszony, aki a forábbi eg wad József bányhunyvad gi vezetőség merült fel, kéányának alkalmazásáb pár jövője bí filésben e ten amennyiben szavazattal 8 testület alrab Ekkép a szat szerinti négy rabbi özve vábbiakig az randóságát fo

A hitközséft fejt fegyverr tőség véglegé mélfhető, hogy után a vezető ban fog határ

non Malvinka reiber Leopold den külön érte.

(Szatmár) és Gyvára) jegye-

autóbalasete. Duce öccse, autókiránduláson v. Mussolini auzeitközött egy ussolini Arnaldo emvedett, a fele két kulcsesont- t azonnal a ce- Arnaldo Musso- feleségének el- ípszebe tették.

AS... július 15. ...

rök Mussolini entik: A vá- lub választmá- it Mussolini olasz diktá- lét kéri azzal bírái pálvája fejtett ki. A ezően intézte rákövetkező kélo tagianak ott az elnök- tározata ellen, hogy Olaszor sítószabadsá- a tagja lehes- t, amely a sajt- n létre. Mus- n nyomorítja l, hanem meg- kát hivatásuk y felett az ef- , de általános- a klub vezető- ni a protestál- minden való- ta felvenni a

elnökévé is- tak. Bukarest- gyi palota es- tegnap vá- dszövetség új dr. Lazar Au- költ. Az ügy- be a követke Elnök Dobres- mescu, vá- mian, Trancu Sadoveanu és ékfoglalóban kvvédék min- a pioniriál- k az igazság- rbe való tere- t a rendkívül- ák. Trancu- atások ellen- ozati javasl- ajtószabadság vedszövetség tte.

rossz gyó- nyhe emész- roknál, csá- tésnél a ter- keserűviz s a belék m- a a testet a yagoktól. Az róje megal- ízsef víz ab- íjtó. Kanható gériákban és

második misbérach a Chevra Kadisa javára megy és mazkir-napokon a nagytemplomban felajánlott teljes adományösszeg a Chevra Kadisát illeti.

Ezzel szemben a nem askenázi imaházakban soha sem áldoznak a Szentegylet javára.

Amikor tehát a Szentegylet támoga- tása csaknem kizárólag az askenázi tagokat terheli, legalább is feltűnő azon egyoldalúság, amellyel nem-as- kenázi hitestvéreink a Chevra Ka- disa vezetését intézik. Onnét ugyanis az utóbbi években természetesen ki- szorították a templomlátogató tagokat és úgy kezelik a Chevra Kadisát, mintha az tisztán a chaszid hitestvé- rek kizárólagos rendelkezése alá tar- tozna. Így történt az, hogy már évek hosszú sora óta mazkir-napokon nem a templomi gondnokok állottak a Tó- ra mellett, hanem más imaházakból ki- küldött nem-askenázi gondnokok. Úgyanez történt volna még sevuoth- imnap másodnapján is, ha nem jöttek volna közbe oly események, amelyek a különben békés templomtagokat el- lenállásra ingerelték. Ugyanis az e hónapban lagbeomer napján végbe- ment szentegyleti tisztújítás alkalmá- val a vezetőség még az eddigieknél is tovább mest az askenázi elemek hát- térszoritása terén. Első sorban oly választási szabályzatot vezettek be, hogy

a templomi ajánlásokkal hátrálé- kos szentegyleti tagokat kizárták a választási jog gyakorlásából.

Miután pedig kizárólag csak tem- plomtagok részéről történnek ajánlá- sok, ezen új szabály kizárólag aske- názi templomtagokat fosztott meg vá- lasztói jogosultságuktól. Ezenkívül a hivatalos választói listából csaknem kivétel nélkül kihagyták a nem-cha- szid elemeket és csak az utolsó órá- ban sikerült néhány askenázi tagot a választmányba behozni, azonban a nagytemplom tagjai ugyszólván telje- sen mellőzve lettek. Ez a mellőzés és a főrabbszék betöltése körül a kö- zönség körében terjesztett híresztelé- sek, amelyek a chaszid-irányzat továb- bi térhódításával igaztálják a kedélye- ket, előidéztek a szombati eseményt. A templomtagok minden hangos szó és botrány gondos mellőzésével tudom- ságra hozták a Chevra Kadisa ve- zetőségének, hogy a templomban nem- askenázi tagok nem állhatnak meg, mint templomgondnokot és tüntetőn jelentéktelen adományai- kal figyelmeztették a nem-askenázi hitestvéreket, hogy semmiféle gvám- kodásból nem kérnek.

A pohár. — fejezte be szavait in- formátorunk — amelybe túlságosan sok vízet töltenek, kicsordul. A szom- bati eset azt mutatja, hogy a mi po- harunk is esordultig van.

Egyébként a hitközség képviselőte- tükte vasárnap délelben tartott ülés- sében foglalkozott a főrabbi halálával beállott helyzet rendezésével. Az el- hunyt főrabbi ugyanis özvegyet ha- gylt hátra és két fogadott gyermeket. Az utóbbiak közül az idősebbik, fiatal- asszony, aki nem régen ment férjhez a főrabbi egyik unokaöccséhez Grün- wald Józsefhez, aki fia Grünwald bényflumyadji főrabbnak. A hitközsé- gi vezetőség nagy részében az az óhaj merült fel, hogy a főrabbi fogadott kányának férjét, a hitközség vegye alkalmazásába, hogy ekként a fiatal pár jövője biztosítható. A vasárnapi ülésben e terv határozatba is ment, amennyiben Grünwald Józsefet 19 szavazattal 8 ellenében a képviselő- testület alrabbivá választotta meg. Ekkép a szatmári hitközségben ez idő szerint négy alrabi működik. A fő- rabbi özvegyének a hitközség a to- vábbiakig az elhunyt főrabbi teljes já- randóságát folyósítja.

A hitközségi ellenzék pedig lábhoz- tott fegyverrel várja a hitközségi ve- zetőség végleges megnyilatkozását. Rem- sélyhető, hogy a szombati események után a vezetőség a megértés szellemé- ben fog határozni.

Dr. Stern Mór.

Junius 10-re halasztották el a temesvári cionista konferenciát

(Timisoara-Temesvár, május 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevő, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség junius 4-re, 5-re és 6-ra országgrési konferenciát hívott össze Temesvárra. A temesvári nyolcadik országgrési konferenciára, amelynek igen nagyfontosságú szerepe lesz az erdélyi zsidóság politikai életének további alakulásában, ennek megfelelően nagyarányú előkészületek történtek. Az egész országgrész területén nagy érdeklődéssel lefolytak a delegátus- választások, akiknek fogadtatására Temesváron a konferencia rendezősége már

minden szükséges intézkedést megtett. A regáti, bukovinai és besszarábiai zsi- dóság vezetőin és a különböző hatóságok képviselőin kívül meghívták a konfe- renciára a Cionista Világszervezet rep- rezentánsait is, akik a tanácskozásoknak különleges súlyt vannak hivatva bizto- sítani. Tekintettel arra, hogy egyfelől a Cionista Világszervezet részéről bejelen- tett külföldi vendégek közébejött másír- nyu fontos elfoglaltsága miatt vasár- napra nem tudnak megérkezni, azonki- vül pedig a Szövetség temesvári csoport-

jának vezetőségével, valamint a helyi hatóságokkal folytatott tárgyalások alapján a konferencia rendezbizottsá- gának arra az elhatározásra kellett jutnia, hogy a konferencia időpontját egy héttel elhalaszta. A konferencia megtartásának elhalasztását az előkeszi- tőbizottság közölte az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnökségével, amely az előterjesztés alapján úgy határozott, hogy a temesvári országgrési konfen- ciát junius 10-én, 11-én és 12-en fogják megtartani.

Szabadkán a Rothermere-ellenes népgyűlés hatalmas olaszellenes tüntetésben végződött

Fokozódik a feszültség Olaszország és Jugoszlávia között. Belgrádban ismét tüntettek Mussolini, Zárában pedig Jugoszlávia ellen. Egy angol pénzcsoport nyomására akarja a jugoszláv kormány ratifikálni a nettunói egyezményt

(Belgrád, május 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az az általános feszültség, amely Olaszország és Jugoszlávia között a jugoszláviai olaszellenes tüntetések miatt a végéig kiéleződött, a jelek szer- rint egyáltalában nem enyhült. E pillá- natban még inkább a hangulat további kiélesedéséről számolhatunk be, mely tele van robbanásra alkalmas anya- gokkal.

Ujabb jelentések szerint Bodrero olasz követ a napokban elhagyja Belgrádot s nem várja be az új olasz követ megérke- zését. Mussolini a tegnapi miniszterta- nácon bejelentette, hogy nagyszabásu külpolitikai expozét fog tartani, melyben kitér a jugoszláv tüntetésekre is.

Jellemző az olasz hanglatra, hogy a „Giornale D'Italia” egyesén a belgrádi kormányt teszi felelőssé a lezajlott eseményekért.

Rómában tegnap ezer diák akart a ju- goszláv követésre vonulni, azonban a katonaság ebben megakadályozta őket.

London, május 30. Az angol sajtó nagy sajnálkozással emlékszik meg az olasz-jugoszláv differenciákról, amelyek- nek kiélesedését tulajdonképpen egy angol pénzcsoport követelése váltotta ki,

amely azt kövelette a jugoszláv kor- mánytól, hogy haladéktalanul ratifi- kálja a nettunói egyezményt, mert csak ebben az esetben hajando a jugoszláv kölcsönt peréchnálni.

Az angol pénzcsoport vezetői kijelen- tették, hogy az olasz-jugoszláv helyzet elmérgesedése Jugoszláviára nézve saj- nálatos lenne, hogy ezáltal elesne a 30- 50 millió fontnyi kölcsönétől. A helyzetet komplikálja a jugoszláv-francia katonai szerződés, amely Jugoszláviát teljesen a kisantant érdekszférájába szorítja s előre is paralizálta a nettunói egyezmé- nyeket. Bizonyos, hogy a nettunói egyez- mény ratifikálása sem fog teremteni Jugoszlávia és Olaszország között barát- ságos atmoszférát.

Róma, május 30. Az olasz külügyi mi- niszteriumba érkezett hivatalos jelenté- sek szerint a Jugoszláviában lejátszó- dott olasz-ellenes incidensek rendkívül súlyos természetűek voltak. Spalatóban az olasz konzulátus hiába hívta fel a jugoszláv hatóságokat megfelelő rendé- szeti intézkedések megtételére. Ilyenfor- mán az ország főnyi sörperek nyugodtan végig garázdálkodhatott a városban, nagy károkat okozva az olasz üzletekben. A konzulátus ismételt felszólítása dacára az olasz kereskedők kárának nagyságát még mindig nem állapították meg.

Szabadka, május 30. A hatóságok teg- napra egy Rothermere-ellenes népgyű-

lést engedélyeztek, amelyre hatalmas tö- meg gyült össze.

Alighogy a népgyűlés szónoka bele- kezdett Rothermeréről szóló beszé- débe, a tömeg Italia ellen kezdett tüntetni és többé senkiscm foglalko- zott a magyar revíziós kérdéssel.

Az egész népgyűlés végül is hatalmas olaszellenes demonstrációba fulladt, amelyet a rendőrségnek és csendőrség- nek kellett szétverni. Több letartóztatás történt.

Belgrád, május 30. Tegnap a Nemzeti Színházban először szerepelt a párisi Opera Comique vendégtársulata, amely franciabarát tüntetésekre adott alkalmat. A közönség egyszerre Mussolini és a fascizmus ellen kezdett tüntetni, úgy hogy a rendőrségnek kellett beavatkozni.

Az olaszellenes tüntetésekkel egyidejű- leg tegnap Zárában is megisméltődtek a jugoszlávellenes tüntetések. A jugoszláv konzul villája előtt hatalmas tömeg ve- rődött össze, mely benyomult a konzulá- tus kertjébe, szétrombolta az autógá- rászt, az autóról letépte a jugoszláv zászlót és elégette.

Szarajewo, május 30. Az ifjúság tegnap este tüntetett a zárai fascisták tulkapásai

ellen. A rendőrség elégtelennek bizonyult mire lovasrendőrök rohamozták meg a tüntetőket, akik közül huszonötöt letar- toztattak. A csendőrök közül többen, többek között a parancsnok is megsebe- sültek.

Belgrád, május 30. A jugoszláv fővá- rosban a tüntetések elfojtása miatt nagy az izgalom. Az egyetemi diákság han- gulata nagyon elkeseredett. A jelek arra vallanak, hogy újabb tüntetések készül- nek. A főtéren és az uccákon mindenütt lovasrendőrosztatok és csendőrjárato- k érkálnak s a csoportosulásokat meg- akadályozzák.

Hírek terjedtek el arról, hogy a kor- mány nem fog visszariadni az os- tromállapot kihirdetésétől sem.

Ez fokozza a szélső nacionalisták és az ucca elkeseredését. Fokozza az izgalmat, hogy csakem órákint újabb vidéki olasz- ellenes akciókról j önnnek hírek, melyek azonban a belügyminisztérium kiadott jelentése szerint alaptalanok.

A déli lapok szerint a kormány ma este minisztertanácsot tart, amelyen meg- vitatják a politikai helyzetet s megszöve- gezik az olaszoknak adandó válaszjegy- zéke.

CORSO filmstúdió Szenzációs műsor A bünös Richard Voss regénye filmen. Főszereplők: Sussi Vernón, Willy Frisch, Bernhard Götzke. — Kétféle Ufa journal. Monopol Matadarfilm Jön! A királyi nász. Fősz. Mädy Christians

Anghelescu miniszter szigeti fogadtatására a zsidó tanulók nem kaptak meghívást

A közoktatásügyi miniszter jelenleg Nagyváradon van

(Sighet-Máramaros-sziget, május 30. Az Uj Kelet tud.) Erdélyi körutja során, má- jus 28-án érkezett Anghelescu közoktatás- ügyi miniszter Szigetre Nagybánya felől autón. Szigeten a prefektura előtt ebből az alkalomból diszkaput állítottak fel a hatóságok, ahol a minisztert megerke- zekor Dan aispán fogadta üdvözlöbe- széddel. A fogadtatáson jelen voltak a vá- ros és a megye összes hatósági és nota- bilitásai. A fogadtatás után a miniszter a közeli Feketeerdőbe hajtatott, ahol a zsi- dó elemi iskolás gyerekek kivételével, a kik nem kaptak meghívást, az összes szigeti iskolák növendékei vártak a minisz- terre. A miniszter még a keddi napot is

Szigeten töltötte el azzal, hogy sorra lá- togatta a város összes tanintézeteit. A zsi- dó tanulóknak a miniszter fogadtatásától való távoltartása kínos feltűnést keltett a város zsidó lakosságának körében.

Szatmári tudósítónk jelenti: Angheles- cu közoktatásügyi miniszter, ma délután négy órakor Szatmárra érkezett. Az ál- lomáson a hatóságok emberei fogadták a minisztert, aki az iskolás diákok és diák- leányok sorfala között gyalog vonult be a városba. A miniszter két napig marad a városban és eljutott az idő alatt fogadni fogja az egyházak és az iskolák küldött- ségét.

Nagyváradai tudósítónk jelenti: Anghe-

lescu közoktatásiügyi miniszter Bota György nagyváradai tanügyi inspektor és Hosszu János CFR vezérfelügyelő társaságában szerdán reggel Nagyváradra érkezett. A pályaudvaron Tempelcan Dezső prefektus, Peter Julian vezérfelügyelő,

dr. Egri Gergely polgármester és az összes nagyváradai középiskolai igazgatók, valamint a tanárikar üdvözölték. Az előzetes program szerint a közoktatásiügyi miniszter meglátogatta az összes állami

hamint kisebbségi iskolákat. A délután folyamán Belényesre utazott, ahol részt vett a 100 éves gimnázium háziünnepségén. A miniszter még a szerdai nap folyamán visszautazott Bukarestbe.

A kölcsönrel kapcsolatban úgy hírlik, hogy az állam eladta a Banca Naționala részvényeinek 33 százalékát

Anglia, Amerika és Németország elutasító válasza után most Rómában tárgyalnak a lejstabilizációs kölcsön támogatásáról

(Bukaresti-Bukarest, május 30. Az Uj Kelet tud.) A tegnapi Adeverul ismeretes közlése szerint a kormány elnöke kijelentette, hogy a külföldi kölcsön utáiban már csak jelentéktelen kérdések állanak, amelyek elintézésére utazott Badulescu pénzügyi államtitkár és Oscar Kiriacescu, a Banca Nationala alkormányzója az angol fővárosba. Ehhez az optimista információhoz az Argus még hozzáfűzi, hogy

Bratianu Vintila hétfőn igen fontos instrukciókat küldött Londonba

az 1913 évi államkölcsönkötvények és a német kézből a Schroeder-bankhoz birtokába került kötvények elismerésével, illetve valorizációjával kapcsolatban. A terv az, hogy Victor Antonescu még ezen a héten visszautazik Párisba a kölcsön megkötésére vonatkozó végleges utasításokkal és ott fog találkozni Badulescu államtitkárral és Kiriacescuval.

A kölcsön utáiban álló nehézségeket egyébként a mai Cuvantul a következőkben foglalja össze:

Mindenekelőtt a német Birodalmi

Bank a háború előtti kötvények valorizálásán kívül

követeli, hogy Románia ismerje el a likvidált Banca Generală Românești részvényeit, amely tőzsdétől tudvalevőleg a Banca Generală, a Tâmbi Românești alakult.

A másik nehézség az, hogy Bratianu Vintila még mindig nem hajlandó elfogadni a népszövetségi ellenőrzést, aminek következtében az angol, amerikai és német jegybankokat nem sikerült rábírnia, hogy a román stabilizációs kölcsönben részt vegyenek. A sikertelen ilyenirányú tárgyalások megszakadása után, mint a londoni Financial News írja, a Francia Bank kormányzója és helyettes kormányzója Rómába utaztak és remélik, hogy az olasz Nemzeti Bank az olasz-jugoszláv válságra való tekintettel talán hajlandó lesz a román kölcsön révén a francia-olasz pénzügyi közeledést előmozdítani. Ezzel kapcsolatban a Cuvantul a legmegbízhatóbb forrásra való hivatkozással megállapítja, hogy a Banca d'Italia nem nagy édeklődést mutat arra, hogy a lej

stabilizálásában résztvegyen. Ennek a semleges magatartásnak a magyarázatát abban vélik beavatott körök megtalálni, hogy a liberális kormány nem respektálta azokat a megállapodásokat, amelyeket még Avarescu kötött az olasz kormánnyal. Az olasz jegybank állásfoglalása azért bír különösebb jelentőséggel, mert az olasz tőkének ma igen tekintélyes szerepe van Európa pénzügyi életében. Ennek ellenére

kormánykörökben állhatatosan azt hangoztatják, hogy legkésőbb szombatig a kölcsön megkötését hivatalosan is publikálni fogják.

A kölcsönügynök egyébként újabb szenzációja van. A Cuvantul híradása szerint kölcsöntárgyalással kapcsolatban a kormány eladta a Banca Nationala részvényeinek egy részét. A lap felemlíti, hogy politikai és pénzügyi körökben már a múlt héten élénk diskusszió tárgyalás köpezte az a hír, hogy az állam eddig még ismeretlen körülmények között állítólag eladott egy 67 ezer darabból álló részvényt, amely az 1925 évi egyezmény értelmében a Banca Nationala alapítójának 33 százalékát teszi ki. A hír annak idején nagy feltűnést keltett, minthogy az állam és a jegybank között létrejött egyezmény szerint a Banca Nationala részvényeit nem lehet elidegeníteni.

Ezzel a tranzakcióval kapcsolatban azt is állították, hogy a részvényeket, amelyek a legutóbbi tőzsdéi árfolyam szerint több mint 3 milliárd lej értékűnek, jóval a kibocsátási árfolyamon alul adták el.

A lap ezekre a hírekre vonatkozólag hivatalos közleményt kért a pénzügyminisztériumtól, de autentikus kommuniké helyett az államszámviteli vezérigazgatóság hivatalosan úgy informálta a Cuvantul munkatársát, hogy a Banca Nationala részvényei nem cseréltek gazdát.

Ehhez az indirekt cáfolathoz a lap megjegyzi, hogy a cáfolat ellenére is vannak, akik még most is határozottan állítják, hogy az állam tulajdonát képező Banca Nationala részvénytárgyalás tranzakció tárgyát képezi a kölcsön megkötésére vonatkozó tárgyalásokban.

Junius végén tartják meg a nagyváradai kommunista özszeesküvés főtárgyalását

Letartóztatták Aradi Viktort és Grünwald Armin Tizenegy hatalmas dosszié tartalmazza a vádiratokat. Szabadlábrahelyezték Schwartz Fridát

(Cluj-Kolozsvár, május 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak idején az egész ország érdeklődését Nagyvárad felé fordította egy kommunista klubnak felfedezése, amely rövidesen 60 kommunista agitációval vádolt munkás és intellektuel letartóztatására vezetett. A három hónapja folyó vizsgálat bővelkedett a szenzációs eseményekben. Még élénk emlékezetében él az Uj Kelet olvasóinak az a harc, amelyet a letartóztatottak hozzátartozói s elvtársai a foglyok szabadlábrahelyezése érdekében lefolytattak és a hetekig tartó éhségsztrájkok, amelyek a letartóztatottak folytatták szabadlábra helyezésük érdekében.

A különböző intervenciók és éhségsztrájkok eredményeképpen ma már 60 vádlott közül mindössze huszonegyen vannak letartóztatva a kolozsvári hadbírósg börtönében. A legutóbbi napokban újabb két szabadlábrahelyezés történt és pedig szabadlábrahelyezték a 15 éves Schwartz Fridát is, aki gyenge szervezetével 21 napi éhségsztrájk után nagyon megviselve került szabadlábra. A szabadlábrahelyezések után a még bebörtönzött vádlottak felhagytak az éhségsztrájkokkal, ami amál is inkább helyes volt, mert a vizsgálat már befejezése felé közeledik és a nagy kommunista monstre per a közeli hetekben már tárgyalás alá is kerül.

Az Uj Kelet munkatársa ma kérdést intézett dr. Maniu vizsgálóbíró-kapitányhoz, aki kijelentette, hogy a kommunista per aktáinak lezárása már csak napok kérdése. Tizenegy hatalmas dosszié tartalmazza a per bünyvát és csak az összefoglaló vádirat megfogalmazása késlelteti azt, hogy a bünyv aktái az érdeklődők számára hozzáférhető legyen. Kijelentette a kapitány, hogy több szabadlábrahelyezésről a tárgyalásig már szó sem lehet. A katonai ügyészségtől nyert értesüléseink szerint a kommunista per jú-

nius végén fog tárgyalásra kerülni, amikor is a kommunistaleplezésnek mind a hatvan vádlottja a vádlottak padjára kerül. Növelni fogja a tárgyalás érdekességét a tanúk rendkívül nagy száma, valamint az, hogy egy védelem, mint a vád képviselői hatalmas erőfeszítéseket tesznek a közelgő tárgyalásra.

Cluj, május 30. Ma délután Aradi Viktort, a Huszonegyedik Század című röpirat szerkesztőjét a sziguranca letartóztatta. Aradi letartóztatását megelőzőleg lakásán házkutatást tartottak s könyvtárából számos iratot, valamint könyveket koboztak el. Aradi Viktor letartóztatásával egyidejűleg letartóztatták Grünwald Armin könyvkereskedőt, a „Cultura” könyvtérjesztő vállalat tulajdonosát.

Ugy Aradi, mint Grünwald letartóztatásának oka ezideig ismeretlen. Mindkettő jelenleg még a kolozsvári sziguranca fogdájának lakója.

Jó izlésű nő

nem tűri magán a tennisélt, uszánál, táncnál az izléstelen hónajszóróket. Eltávolításukra az abszolút ártalmatlan „TOT” védjegyű angol szörvesztőt használja, mely az ékeken ször-szálakat, archajakat nyomtalanul feloldja, eltünteti. — Ara-csomokaparóval együtt Lej 100. Ha valahol nem volna, forduljon

Dr. Biró gyógyszerészhez - Cluj (Piata Unirii). — Ne fogadjon el más!

Szalma-és panamaférfikalapokat fest, tisztít, A.Fehér

Str. Memorandului (volt Unio-ucca) 21.

MAR 415 LEJEL	MILLIOMOSSALEHET.
A 19-İK	CSEHSZLOVÁK OSZTALYSORSJATEK KEZDŐDIK!
100.000 NYEREMÉNY	100.000 SZAMRA!
13.000.000 LEJ	FŐNYEREMÉNY EGYETLEN SZAMRA
Összesen 300.000.000!	KERÜL EBBEN ASORSJATEKBAN KISORSOLASRA ÉS KÉSZPÉNZBEN, MINDEN LEVONÁS NÉLKÜL KIFIZE TÉSRE.
AZ ALANTI CEG	A LEGUTÓBBIDŐBEN 92.000.000— LEJEN FELÜL FIZETETT KI NYEREMÉNYEKERT ÜZLETFELEINEK

AZONNAL KIVAGNI ÉS TETSZESSZERINT KITÖLTVE, ZART BORITEKBAN A KÖVETKEZŐ CIMRE KÜLDENI:

RNAPP BANKHÁZ, KOMARNO, CSR.

Ezennel rendelék a 19. csehszlovák osztálysorsjáték első húzásához (19.8. június 25.)

— 1/4 sorsjegyet . . . 115 lejért — egész sorsjegyet 414 lejért
— 1/2 sorsjegyet . . . 215 lejért — kettős sorsjegyet 815 lejért
(az árak a hivatalosan megállapított portóóttel együtt értendők)

Kérek a sorsjegyekhez hivatalos játéktérmet mellékelni. *) Az ellenértéket a sorsjegyek vétele után azonnal átutalom. **) Az ellenértéket a gyors elintézés érdekében ezen rendelkezésemhez mellékelem. — Kérem a sorsjegyeket azonnal elküldeni.

Pontos és olvashatóan írt cím:
Név _____
Helység _____
Uccs, házszám _____
Utolsó posta _____
Ország _____

*) Nem kívánt történő. — Azon sorsjegyeknek, melyek húzás előtt megfizetve nem lettek, játékgjuk nincsen.
240 A levelezéseket kérjük mindig 1/4 lejt borítékban ajánlottan küldeni.

Csütörtök, 1928
Árban, új
minőségben u
„IDEAL
ferr és ajkialap for
atvarások 45 óra
szerint, gyártán
Banco és
Bergér Béli
versenye. Tegna
mai katolikus g
szépszámu közt
Berger Béla. az
dagógus növend
A növendékek
szott a szakava
rének sikeres al
kek jörése mé
lódése rendkívül
szorgalommal, a
jes odaadásával
miből Naschi Er
Naschi Ibolyka.
Margit, Schwart
ki, de a többiek
árultak el. A ha
befejező száma
tak dalkara kez
egy-egy kardal
egyes szereplők
ló pedagógust. B
leg ünneplésben
— A Kórházeg
gyűlése Szamos
Zsidó Kórházeg
vasárnap délelő
pagandagyűlést
kölsi és anyagi
A gyűlésen me
somes megyei ke
ri tisztikara, me
választották be
vid Jada, Fische
Klein Mór (pénz
Teleki Samu, Na
László Géza, So
scher József. A
fenlevők a kórha
adományozták, e
és neje 25.000.
ki Samu, Naschi
10.000 Vajda El
Sámuel 6—6000.
László Géza, Dá
szerepelnek. Az
országserzte na
lyik. Dicsőszen
Hátszegről 8670.
Nagyszebenből
sziget 5000 lej, P
Cluj 1000, özv.
10.000, Rosner M
Bernát Cluj 13.00
— Zsidó köze
Tudósítónk jelen
általános érdeklő
a szigeti Chebra K
lését. A választás
Káhan Mechel sz
két frakció vette
után az lett az er
bi 226 szavazattal
69 szavazattal s
egyébként a követ
ujjonnan választ
gok: Kratz Szent
pénztárnok; Kauf
Jozsovits Lipót; e
Izidor. Káhan M
gok: Krata Szend
Szmuk Jada, Pás
bách Sámuel, Za
Jakobovits Ferenc
man Jakab, Fried
Herman. — Ugya
tolt új tisztikar
rachi” egyesület
ményeként a köve
lasztották meg: K
Kratz Manó társel
és Feldmann Náz
Márton pénztárno
ör. Választmányi
Dezső, Müller M
Schwartz Igrác, I
hály, Fränkel Z.
Rosenthal Aron.
Bendel és Hersko
Húszesen az

Arban, újdonságokban'
 minőségben utolérhetően az
"IDEAL" nőikalapszalonn
 G. Reg. Ferd. 3.
 45 óra alatt a legújabb divat
 gyári érdeket készülnék. **Eredeti**
Banco és Panama modellek

Berger Béla növendékeinek hangversenye. Tegnap este a kolozsvári római katolikus gimnázium dísztermében szépszámu közönség előtt zajlott le Berger Béla, az ismert nevű zenepedagógus növendékeinek hangversenye. A növendékek mindegyikén meglátogató a szakavatott pedagógus módszereinek sikeres alkalmazása. A növendékek jórésze még kezdő, akiknek fejlődése rendkívül kívánatos s csak erős szorgalommal, a mester-pedagógus teljes odaadásával érhető el. A műsor számból Násch Ernő, Kalló Erzsébet, Nasch Ibolyka, Lukács Lili, Lukács Margit, Schwartz Lujza emelkedtek ki, de a többiek is sok igyekezettel álltak elő. A hangverseny bevezető és befejező száma a Magánalkalmazottak dalára kezdte, illetőleg zárta be egy-egy kardallal. A közönség az egyes szereplőket megtapsolta, a kiváló pedagógust, Berger Bélát pedig meleg ünneplésben részesítette.

A Kórházegyesület propagandagyűlése Szamosújváron. A kolozsvári Zsidó Kórházegyesület május 27-én vasárnap délelőtt Szamosújváron propagandagyűlést tartott, mely fényes erkölcsei és anyagi sikert eredményezett. A gyűlésen megalakult az egyesület somes megyei kerületének szamosújvári tisztikara, melybe a következőket választották be: Előnök: Á. főrabbi, Dávid József, Fischer Albert hitk. elnök, Klein Mór (pénztáros), Grün Menyhért, Teleki Samu, Nasch Lipót, Vajda Elek, László Géza, Schindler Abraham, Fischer József. A gyűlés alkalmával a jelenlevők a kórház javára 98.000 lejt adományoztak, ezek között Klein Mór és neje 25.000, Grün Menyhért, Teleki Samu, Nasch Lipót, Nasch Béla 10-10.000, Vajda Elek, Fischer József és Samuel 6-6000, dr. Köves Sándor 5000, László Géza, Dávid József 2-2000 lejjel szerepelnek. Az adakozás egyébként országos szinten nagy intenzivitással folyik. Dícsőszertmártonból 100.000 lejt, Hátszegről 8670, Nagysomkutól 6700, Nagyszébenből 5000, Kishitelbank M-sziget 5000 lejt, Peris Artur igazgató Cluj 1000, özv. Geiszt Zsigmondné 10.000, Rosner Márton és Friedmann Bernát Cluj 13.000 lejt stb. adományok.

Cluj közéleti Mámorosgyűlés. Tudósítónk jelenti: Az elmúlt vasárnap általános érdeklődés mellett tartotta meg a szegedi Chebra Kadisa tisztújító közgyűlést. A választáson a Weisz Izrael és a Káhan Mechel személyei körül tömörülő két frakció vette fel a küzdelmet, aminek azán az lett az eredménye, hogy az előbbi 226 szavazattal győzött az utóbbi párt 69 szavazatával szemben. Az új tisztikar egyébként a következőkből áll: Elnök: az újonnan választott Weisz Izrael; gondnokok: Kratz Szender, Pesztinger Juda, pénztárnok: Kaufmann Baruch; ellenőr: Jozovits Lipót; elnökségi tagok: Kesner Izidor, Káhan Mechel; választmányi tagok: Krata Szender, Pesztinger Juda, Szmutk Juda, Pászternák Herman, Steinbách Samuel, Zahel Benci; pótagok: Jakobovits Ferenc, Wieder Herman, Kaufman Jakob, Friedman Herman, Hillmann Herman. — Ugyanezen vasárnap választották meg a helybéli „Zeire Mizrahi” egyesület is. A választások eredményeként a következő új vezetőséget választották meg: Koffler Mózes elnök; Kratz Manó társelnök; Hirsch Emánuel és Feldmann Nándor alelnökök; Pollák Márton pénztárnok; Israel Albert ellenőr. Választmányi tagokká lettek: Schön Dező, Müller Mózes, Wiesel Dávid, Schwartz Ignác, Heller Jenő, Stern Mihály, Fränkel Z. Láb, Wieder Samuel, Rosenthal Aron. Pótagok: Lichtenstein Mendel és Herskovits Jenő.

Cluj fogadjon el más...
 anama-pokat...
 21.

Szatmáron is nagy ünnepséggel fogadták dr. Bernhard Kahnt

Hogyan folyt le a Joint európai vezérigazgatójának nagykilódi látogatása? Részletek a nagyváradi fogadtatásról

(Satmare-Szatmár, május 30. Az Új Kelet tudósítójától.) A szatmári zsidóság nagy ünnepélyességgel fogadta a szerdán délután Szatmárra érkezett dr. Bernhard Kahn Joint vezérigazgatót és feleségét. A pályaudvaron hattagu bizottság fogadta a vendégeket. A bizottság tagjai: Csengeri Mayer Sándor, Gáspár Ede, Dénes Sándor, dr. Fischer Samu, dr. Singer Ernő és Davidovits Herman. Dr. Kahnék délután fogadták a tisztelgő küldöttségeket. Este részt vettek a tiszteltükre rendezett banketten.

A hétfői nagykilódi látogatásról tudósítónk a következőket jelenti. Bernhard Kahn dr. nejevel és Noel Aranovici, az európai Foundation vezértitkárával, Cserszky igazgatóval és Schwartz Miksával az Arvagondozó főtitkárával érkezett délután négy órakor Iklódra. A fogadtatás meleg és impozáns volt. Az iparos jesiva házában díszkaput emeltek, ahol a jesiva-vezetősége, a dési Joint elnöke Dux Mór, Braun főrabbi és nagy közönség várták a vendégeket. A főrabbi üdvözlése után a hitközség nevében Lusztig József elnök köszöntötte Kahnékat. Dr. Kahn válaszában örömet fejezte ki az iparos-jesiva intenzív tevékenységéért és kijelentette, hogy a Joint minden lehető el fog követni a jesiva fejlesztése érdekében, de ragaszkodik régi elvéhez, hogy Erdély zsidósága, fokozottan támogatja a jesivát. A fogadtatás közben érkezett meg autóján Kolozsvárról dr. Sebestyén József elnök, Hirsch Adolf királyi tanácsos, Schwartz Jakob és Tischler Mór. Dr. Kahn alaposan megtekintette a műhely berendezését és

nagy meglepődését fejezte ki a látottak fölött. Azután a bet hamidráshba látogattak el, ahol dr. Kahn a növendékek közül néhányat talmudból vizsgáztatott. A vezetőség invitálására a vendégek a jesiva termében megozsonaáltak. A háziasszony, tisztjét Rosenfeld Mendelné látta el.

Nagyváradi tudósítónk jelenti. Kedden este kilenc órakor Nagyváradon dr. Kahnék tiszteleltre bankett volt a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. A banketten megjelent Fuchs Benjamin is, aki magasrendűtű beszédében méltatta dr. Kahn eredményteljes munkásságát, amelyet a Joint érdekében kifejt. Köszöntét fejezte ki dr. Kahnak, hogy személyesen jött meggyőződni az itteni helyzetéről. Utána Katz Rudolf igazgató mondott értékes és bátor beszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy az utóbbi súlyos események igazolták, hogy szükség van az összetartásra. Az amerikai zsidóság által nyújtott segítséget csak kölcsönnek tekintik és szükség van arra, hogy az itteni zsidóság is kimutassa áldozatkészségét. Köszönetet mond Kahnak, aki megtestesítője a zsidó jótékonyagnak. Katz igazgatónak közel egyórás beszéde nagy hatást váltott ki. Klein Adolf a Kishitelbank nevében mondott pohárköszöntőt. Grünwald Hermann iparos magát hozta fel példának, hogy a zsidókból is épügy válhat jó munkásember, mint akárki másból. Weinmann Jenő dr. Kahn feleségét köszöntötte fel. A jólsikerült bankett a késő éjjeli órákban ért véget.

A temesvári konferencia delegátusai. Újabbon a következő delegátusok megválasztását jelentik: Arad: Kalmar József, dr. Herzog Sándor, Szalkay Oszkár, dr. Vajda Jakob, Schwartz Miksa, König Miksa, Bartók Jenő. Pótdelégátusok: Aviva vezetője, dr. Haber József, Barisszia vezetője, Kollin Jenő, Brad: Kugel Sándor.

Ismét megkezdődött a harc a mexikói kormánycsapatok és a felkelők között. Mexikóból jelentik: A kormánycsapatok és felkelők között a harci tevékenység ismét fokozódott. Tegnap nyolcszáz felkelő megtámadta Manzenillo városkát, de a kormánycsapatok visszaverték a támadást. A foglyul ejtett huszont felkelőt a városka főterén nyilvánosan kivégezték.

Egy amerikai pilótán kijelentette, hogy június 10-ike után startol az óceán átrepülésére. Newyorkból jelentik: Thea Rasche pilótán kijelentette, hogy június 10-ike után elindul az óceán átrepülésére. A pilótán maga vezetői repülőgépet Újfalandon, Anglián és Hollandián keresztül Németországba.

PÉNZSZEKRENYEK
 SZOLID, ELEGÁNS,
 OLCSÓ.
 4000 LEJTŐL KEZDVE
 HEINRICH L. WEINTRAUB
 CÉGNEL, BUCURESTI, CALEA
 MOȘIERI 80
 KIVÁNTATRA INGYEN ÁR-
 JEGYZÉKET KÜLDÖK.
 KERESÉK KÉPVISELŐKET AZ ORSZÁG MINDEN VÁROSÁBAN

Júniusban dönt a Népszövetség a szentgotthárdi incidens ügyében. Hágából jelentik: Emlékeztetés, hogy a népszövetségi bizottság, amely Szentgotthárdon vizsgálatot tartott, jelentést tett a hármas tanácsnak, amely Balcers holland külügyminiszter elnöklésével május elején Hágában megtanácskozta a kérdést. A bizottság semmitmondó kommunikét tett közbe, mely szerint a tanácskozás jegyzőkönyveit megküldte a tanács tagoknak és az ügyben, illetékesek tudomása szerint a szentgotthárdi ügy jelenlegi állása az, hogy a hármasbizottság két jelentést készített. Egyik foglalkozik a szentgotthárdi ügygel, csatolva a szakértők jelentéseit, de semminemű prozopozíciót nem tesz. A másik jelentés jogi természetű és a tanács mérlegelésére bizza a végső döntést. Ehhez képest bizonyosra vehető, hogy az objektív bizottság a júniusi ülészakon véglegesen elintézi.

Általános adócsökkentés — az Egyesült Államokban. Washingtonból jelentik: Arról az aranyáradatról és opulens bőségéről, amely egyformán előnti az Egyesült-Államok magángazdaságát és államháztartását, ekesen beszél az az esemény, hogy Coolidge elnök tegnap aláírta a 222,495.000 dollár-szó adócsökkentési törvényjavaslatot. Ez az adócsökkentés, amely egyelőre csak egy adóágazatra vonatkozik, a közeljövőben mindenütt be fog következni.

SPORT

A nagyváradi versenyzők a Haggibbor tenniszversenyének favoritjai

(Cluj-Kolozsvár, május 30. Az Új Kelet tud.) Mint ahogy azt az előlejek mutatták, a Haggibbor meghívásos pályavárató tenniszversenye szép számú mezőnnyel és élénk érdeklődés mellett indult. A kedvezőtlen időjárás azonban megakadályozta, hogy a verseny számai a tervezett program szerint legyenek lefolytathatók. Döntés csak a női egyes meghívásos számban volt, amit Zizovits Lenke, a nagyváradi A. C. országosbíró talantumos versenyzője nyert meg, aki legerősebb ellenfelét, Fülöppét, az aradi Hellas versenyzőjét is imponáló fölénnyel 6:4, 6:1 arányban verte.

Az eddigi eredményekből már is előrelátható, hogy a többi versenyszámokat is Nagyvárad rutinos versenyzői fogják nyerni. Az egyes nagyváradi versenyzők elegáns és sport szerű fellépése és talentumos játékmodoruk a közönség általános rokonszenvét érdemelték ki.

Az időjárás miatt a szokásos pályamegnyitási aktus impépelyes külső ségeit sem lehetett eddig meg lefolytatni, a döntő versenyszámokban pedig csak június 3-án, román pünkösd első napján fog sor kerülni. A verseny mintaszerű megrendezéséért a Haggibbor tennisz szakosztályának jár elismerés, amely Radó szakosztályi elnök vezetésével páratlan agilitással működik.

Részletes eredmények a következők:
 Férfi egyes Metianu Kap.—Tepser 6:1, 4:6, 6:3. Velvart—Metianu 6:3, 6:0, Serb Kap.—Dunky 6:3, 6:1, Covrig—Tancos 2:6, 6:3, 7:5. Bleyer—Renner 6:4, 6:2. Cáp. Serb.—Govrik 2:6, 6:3, 7:5. Tereh—dr. Keller w. o.

Női egyes meghívásos. Fülöppné—Giurgutné 0:6, 6:0, 6:3. Veressné—Georgescu k. a. 6:1, 6:1. Zizovits—Veressné 6:0, 6:1. Döntő: Zizovits—Lenke—Fülöppné 6:4, 6:2.

Férfi páros meghívásos. Bleyer—Velvart—Szalai—Száva 6:2, 6:1. Tereh—Papolezy—Bolinteanu—Ádám 6:3, 4:6, 6:3. Metianu—Serb—Govrik—Horoz 6:2, 7:5. Metianu, Serb—Tereh, Papolezy 7:5, 6:2.

Vegyespáros meghívásos. Zizovits, Velvart—Veressné, Renner 6:2, 6:2. Giurgutné, Serb—Löw I., Diamant 8:6, 6:2. Mátrayné, Horoz—Bosinné, Schneider 12:10, 3:6, 6:4. Zsigmondy, Bleyer—Mátrayné, Horoz 7:5, 4:6, 6:4.

Férfi egyes II. o. Rönner—Baumzweig 6:2, 7:5. Száva—Schneider 6:3, 6:3. Benedek—Wepser 6:1, 7:5; Benedek—Stöhr 4:6, 6:1, 6:4. Mezei—Wester 6:1, 6:0. Renner—Rosenberg 6:0, 6:4. Govrik—Popper w. o. Szatmári—Mezei 6:3, 4:6, 7:5. Szalai—Simon 6:2, 5:4, w. o.

Női egyes II. o. Kiss Baba—Novák Venus 6:2, 6:0. Wagner E.—Soutuné 6:1, 6:0. Jakobi—Horoz O. 6:4, 6:2. Jakobi—Wagner 7:5, 8:6.

Férfi páros II. o. Báldy, Mezey—Benedek, Nasch 6:3, 6:2. Renner, Balázs—Schneider, Stöhr w. o. Szatmári, Diamat—Báldi, Mezei 6:4, 7:5. Horoz, Govrik—Popper, Balogh w. o. Baumzweig—Rosenberg—Farkas, Rado 6:4, 6:1.

Vegyes páros II. o. Mátrayné, Horoz—Rosenberg, Debreceni 5:7, 6:2, 6:1.

Férfi egyes új. Balogh—Szalai 1:6, 7:5, 10:8. Radó—Barbul 7:5, 6:3. Kiss—Diamant 8:6, 7:5, 6:3. Száva—Pusztai 7:5, 6:2. Száva—Nasch 6:2, 6:0. Barbul—Cocceanu 6:4, 6:1. Moga—Barbul 7:5, 3:6, 6:3. Simon—Moga 6:0, 6:1. Rado—Balogh 6:6, 6:4, 6:4.

Női egyes új. Mendel E.—Fehér K. 6:2, 6:1. Hellmann Kató—Frenkel Kató 2:6, 6:1, 6:1. Debreczeny—Fehér 6:1, 6:4.

Megnyílt! Reg. Ferdinand 3. szám alatt a legmodernebb kézmunka és rövidáru üzlet
„GOBELIN”
 Festett előhúzott kézmunkák, nozzavatók, harisnyák, keztük nagy választékban a legolcsóbb árak mellett.

Teszler
 posztó nagyruházában
 Nagy választék szövet és bélésárukban
 Főpostával szemben

Közgazdaság

Ujabb zaklatásoknak néznek elébe az erdélyi és bánáti falusi korcsmárosok

Megrázzák a „szabályszerű” engedély nélkül működő italméréseket

(Cluj-Kolozsvár, május 30. Az Uj Kelet tud.) Talán egyetlen gazdasági osztály sincs az országban, amelynek annyi zaklatásban lett volna része, mint a korcsmátlajdonosok. Átlag minden félévben a legminuciózusabb rostálásnak vannak alávetve, azonkívül sok helyen a közigazgatási hatóságok is tömegesen büntetik apró cseprő ürügyek miatt a korcsmárosokat, sokszor pedig be is záratják a helyiséget. Sok zaklatásban van részükhöz az italméresi engedélytuladonosoknak a közegészségügyi közegek részéről is, úgyhogy ezen a téren már szinte inkvizíciószámba menő ellenőrzést gyakorol az állam. Ennek ellenére a pénzügyminisztérium legújabb kiadott rendeletében úgy találja, hogy Erdélyben és Bánátnban még mindig nagyban divik az engedély nélküli szeszitalkereskedelem.

A pénzügyigazgatóságokhoz intézett körrendelet szerint ezek az italmérések a régi magyar törvény helytelen értelmezése folytán pusztán azon az alapon működnek, hogy a tulajdonosuk megkérve

nyezte az engedélyt és mert nem kapta meg, zavartalanul árul és legfeljebb bírságot fizet emiatt. Az 1926 évi 122.533. számú rendeletre való hivatkozással a pénzügyminisztérium kategorikusan megtilja az ilyen korcsmák további működését és utasítja az illetékes közigazgatóságokat, hogy a szabályszerű engedély nélküli működő korcsmákat haladéktalanul zárják be, a tulajdonosuk ellen pedig kihágási eljárást tegyenek folyamatba. Most már csak az a kérdés, hogy a pénzügyigazgatósági ellenőrző szervek mit tartanak majd szabályszerű italméresi engedélynek, mert a zugkorcsmák bezárással maguk az italmérők kívánják legjobban, csak hogy ezen a címen azután ne őket zaklassák majd megint.

A miniszteri rendelet kimondja egyébként, hogy a jövőben nem lehet új italméresi engedélyt kiadni a falvakban, míg a pénzügyigazgatóság meg nem kapja a község előzetes hozzájárulását, amelyet a prefektúrával is láttatni kell.

A szatmári Sfatul a csempészkereskedelmi ellen. Tudósítónk jelenti: Az Uj Kelet már több ízben beszámolt a határszéli városok kereskedelmének fokozatos haldoklásáról, amelyben nem kis része van a virágzó csempészkereskedelemnek is. Most a szatmári kereskedők részéről irtóháború indult meg azok ellen, akik csempészkereskedelmet üznek. A Sfatul Negustorese szatmári tagozata választmányának tegnapi ülésén igen elkeseredett hangú felszólalások hangzottak el a „fekete áruval” operáló kereskedők ellen és ezek nagyrészt a választmány névszerint meg is nevezte. Az elnök indítványára elhatározták, hogy felveszik a harcot a tisztességtelen konkurrenciá ellen és visszavezetik a magukról megfelelő kezelt kereskedőket a legális kereskedelem göröngyös, de tisztességes útjára. A Sfatul elhatározta, hogy tagjai által ellenőriztetni fogja a csempészést és minden esetet, amelyet a szatmári piacon észrevesz, nyomban jelenteni fog a hatóságoknak.

Milyen valutában kell fizetni az új exportvámokat? Az új kiviteli vámpokra vonatkozó kereskedelmiügyi miniszteri rendelet a kormány összes tagjai már aláírták és ennek alapján a pénzügyminisztérium ma elkészíti a vámpok életbe lépéséről szóló királyi dekrétumot, amelyet a régens tanács elé terjesztnek szentesítés végett. Ma, vagy holnap kimegy az összes vámpótváltozások a körrendelet, amelyben hivatalosan közlik velük az új exportvámokat. Értésülésünk szerint a faipari termékek és a liszt vámpját erős valutában fog kelleni fizetni 800 lejes fontkurzus mellett, míg a többi vámpótlékeket és a statisztikai illetékeket lejben majd fizetni. Az új vámpok minden valószínűség szerint június 4-ikén fognak életbe lépni.

Az erdélyi bankszindikátus közgyűlése. Az erdélyi bankszindikátus június 4-én, hétfőn délelőtt 10 órakor tartja meg Gyergyószentmiklóson az ipartestület nagytermében ezévi rendes közgyűlést. A tárgysorozaton a belső

Leibeváltás porcellánra Kedvező kurzus

- 6 szem. karlsbadi ebédlő 850
- 6 szem. karlsbadi teáskészl. 290
- 1 pár karlsbadi teás csésze 20
- Metszett vizes pohár 5
- Metszett boros pohár 4
- Metszett likörös pohár 3

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

FENTI ÁRAK PÁR NAPIG

szervezeti ügyeken kívül a következő pontok szerepelnek: dr. Vetzák Ede alelnök előadása a hitelélet kívánalmairól az igazságszolgáltatás terén Puskás István előadása Gyergyó gazdasági helyzetéről, a lej stabilizációja, a pénzügyhiány és a kamatlábpolitika, az új bank törvény előkészítése, az új szövetkezeti törvény, az új kereskedelmi törvény előkészítése, jelzálogos követelések, a hadikölcsönlombardok ügye, a háború előtti magyar állampapírok bevétele, a magyar postatakarékpénztári betétek.

Újabb iparpártolási kedvezmények A legfőbb iparügyi bizottság újabb a következő erdélyi és hánsági cégek részére javasolta az iparpártolási törvényben biztosított kedvezmények megadását: „Hercules” kályhaajtó és cserépgyár Dicsőszentmárton, a temesvári Kalla-halkonzervgyár által létesített Aeroxon-légypapírgyár, (Record, csokoládé- és bombogvár (tulajdonosok Végk Izidor és Fülöp Dezső) Nagyvárad, az Eugen Hoffer, Edmond Hoffer és Nikolas Hoffer által Lugoson létesített gypapuszövőgyár, az ágnicai Szövetkezet bőrgyára, a nagyszebeni Első Nagyszebeni Bőrgyár, a Pap József által a biharmegyei Szentjobb községben létesítendő műmalom és a kolozsvári Ujhelyi & Co. cég kartonázs és cimkegyára.

Bonyódnak a marosvásárhelyi egyházművel kapcsolatos kérdések körül. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Marosvásárhely városi tanácsa elhatározta, hogy kezesként perbefogja dr. Dandea Emil volt marosvásárhelyi polgármestert a város és a református egyházi malom között húzódó milliós perben. Ennek az ügynek előzményei még Dandea polgármestersége idejére nyúlnak vissza, Dandea ugyanis megvonta a malomtól az árkedvezményt, mert a malom milliós pert zúdított a városra. A per már megjárta a különböző fórumokat és a város egyben vesztes is lett a perben. A malomnak mostani bérleti, mint mellesbe beavatkozók ismét perlik a várost és többmillió kártérítést követelnek. A pernek pár napon belül lesz a tárgyalása. A város veszélyeztetve látja érdekeit, ezért határozta el Dandea Emil perbefogását.

Nemzetközi cementkártya készül. Az utóbbi napokban tárgyalások indultak meg a német és a lengyel cementgyárak között. Ezzel egyidejűleg aláírták a holland piac felosztására vonatkozó német-belga cementgyevményt. A lengyel cementipar egyébként rövidesen tárgyalásokat kezd a cseh, szlovák és ausztriai cementgyárakkal is, míg a magyar cementgyárakkal a lengvelek már napok óta tárgyalnak.

TÖZSDE

A piac üzletellen. Az irányzat tartott. A font 796-75-re emelkedett, mire a Banca Nazionalea 796-os áruval lépett fel, de minden bank csak 100 Londont kapott. Berlin nagyon szilárd

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3148-3150	—	—	4950	3146	110375	13694	65055	1928
Newyork	163-16325	51875	11875	2539	16290	57240	7103	3375	—
London	796-79675	253325	253350	12402	796	279625	346875	16480	48837
Paris	645-650	2043	2043	—	641	223375	279675	13291	39387
Milano	865-870	2734	2734	13380	860	301750	3743	17792	527
Prága	485-486	1533	1538	—	481	169625	210475	—	29650
Budapest	2865-2860	9063	9065	—	2860	—	12 055	58345	—
Belgrad	—	91325	91325	—	—	1 0775	125012	5941	176
Bukarest	—	321	321	1580	—	35350	43750	2087	—
Varso	—	5815	5815	—	—	641750	7.63	3789	62
Bécs	2300-2375	750250	730250	—	2295	805350	—	475	—
Berlin	3915-3920	12425	124250	—	3905	13710	170065	80805	—

Száz lej árfolyama. Zürich (uto) 321, Paris 1585, Budapest 35350, Bécs 437, Prága —.

Molykár

elleni megóvás a legbiztosabban

Mártonffy

Testvérek & Co cégnél (Cluj, Piata Unirii 29.) eszközölhető, a-ol betörés

és tűzkár

ellen is biztosítva van

Corso film
Csütörtökön 5, 7, 9
Sussi Vernon,
Fötzke,
Pénteken 5, 7, 9
nász. Főszeren

Most j
Kurt
JU
A
KR
Jud
Ar
Leopol
Der Sohn de
ára füzve
Mullord:
des Gute
ben
Dr. S.
Kolonisatio
Ar
Jüdisch
Füzve
Kötve
Rapható
könyos
Most
Hogyan lett a
többi az angol
embere, lordk
legbefolyás
DIS
é
Andre Mauroi
Az első
DISR
ára
Me
az Uj Kelet
Gum m
és nyomtatván
be oltson
EUGE
Cluj, Str. Re
nyomd

Hirdessen az Uj Keletben

Pathe Freres Paris

Romániai ház alapítva 1908-ban, Bucarest
Calea Victoriei 10.

A cinematografista

urakat értesítjük, hogy raktárunkban állandóan kaphatók a következő árak:

Cinematograf
„Pathé” készülék legújabb minta.

Alkatrészek
és eredeti „Pathé” cserélhető darabok, valamint bármilyen márkájú alkatrészek.

Szenek
legfinomabb és leggazdagabbak, bármilyen színtemű lámpához, gyári áron.

Speciális műhely készülékek javítására. Leikésmereves és pontos munka tekintetében egyedül Romániában, bármilyen márkára. Szállítás az egész ország területére.

Felhívjuk a cinematografisták figyelmét arra, hogy elárultó Hókjaink, raktáraink a mi alkatrészeinkre az egész országban nincsenek. — Utánzatoktól óvakodni kell.

MOZI

Corso filmszínház műsora
Csütörtökön 5, 7, 9 órákor J. Bünös. Fősz. Süssi Vernon, Willy Fritsch és Bernhard Fötke.

Pénteken 5, 7, 9 órákor premier. A királyi nász. Főszerepben Mady Christians.

Most jelent meg Kurt Münzer: JUDEANS KREUZ!
Judenroman
Ára 135 lei.

Leopold Hichler: Der Sohn des Moses Mautner
Ára füzve 140, kötve 180.

Mulford: Der unendliche Geist des Guten. Ára vászonkötésben 150 Lei

Dr. S. E. Soskin Kolonisationsrevizionismus.
Ára 32 Lei.

Jüdische Schwänke
Füzve 180
Kötve 230

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Most jelent meg!

Hogyan lett a romantikus zsidó költőből az angol világbirodalom legelső embere, lordkancellárja, a királyné legbefolyásosabb tanácsadója

DISRAELI élete
Andre Maurois művének fordítása.
Az első magyarnyelvű DISRAELI életrajz

Ára 272 L.
Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában, Cluj

Gummi-bélyegzőt és nyomtatványt csakis nálam szerezheti be olcsón, szépen és gyorsan EUGEN KATZ
Cluj, Str. Regina Maria 37. - Könyvnyomda és bélyegzőgyár,

A tudományos irodalom nagy eseménye!

Dr. Ligeti Sándor új könyve
Az erkölcs keletkezése és fejlődése
Az erkölstudomány nagy kérdéseinek ismertetése és továbbfejlesztése
Kivonat a tartalomból.

Az erkölstudományok gyakorlati jelentősége.
Gyakorlati és elméleti erkölcs.
Az erkölcs keletkezése.
A lelkiismeret.
Az állati csoportok erkölcsi itéletei.
Egyéni és társas erkölcs, stb.
A jó és rossz jelentősége az etikában.
Az erkölcs élete.
A vallás erkölcs.
A nevelés, tekintély és hatalom.
Az uralkodó erkölcs kettős jellege.
Az erkölcsök differenciálódása.
A foglalkozások és nemzeti élet erkölcsi.
Gazdasági erkölcs.
Társadalomtudomány és erkölcstan, stb.

Az erkölcs fejlődése és jövője.
Az erkölcsstan útja a politika tanulmányozásához.
Kapható az Uj Kelet könyvostályában

NEGY KÖNYV
Kapható az Uj Kelet könyvostályában

melynek segítségével tökéletesen fordítható románról magyarra vagy magyarról románra. A dr. Cherestescu-féle román szótárak legrészletesebbek és legkönnyebben kezelhetők
1. román-magyar szótár 1134 oldal, ára füzve 250-, kötve 295- lei.
2. magyar-román I. kötet 1070 oldal, ára füzve 250-, kötve 300- lei
3. magyar-román II. kötet 957 oldal, ára füzve 350-, kötve 400- lei
4. román nyelvten 208 oldal, ára füzve 50-, kötve 95- lei.
Összesen 4 kötet 3369 oldal, ára vászonkötésben f. 900, k. 1090 L.

Most jelenik meg Ugyancsak a TOLNAI Világtörténelem
20 kötetben több mint 6000 oldalon
Kötetenként kapható 150 lejért
albumalaku diszkötésben gyönyörű illusztrációkkal. Eddig megjelent 8 kötet, melyet portómentes küldéssel 1200 lejért szállítunk.
Tegyen egypróbát rendelje meg az első kötetet.
Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában

179 L. Halló vidék! 179 L.
A következő 7 tárgy asszonyok és leányok részére: 1 pár cipő valódi talppal; 1 pár cérna harisnya; 1 pár selyem harisnyatartó; 1 doboz puder; 1 üveg kölnivíz; 1 kis üveg parfüm; 1 tubus ajakpirosító (kivétel nélkül külföldi áru). Szállítunk az egész országba utánvét mellett. Postaköltség 21 lei. - Küldjön sürgősen rendelést a következő címre:

Oficiul Orientului
Strada Lascar Catargiu 16. - Bucuresti, III.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Megnősülte vagy benősülte
28 éves izr. érettségi zett könyvelő. Feltétlen tudósság és va gyonos arit csa ádaba. Lehetőleg fényképe megkeresést kért. Legszigorúbb diszkreció mellett. Korrekt jellegre a kiadóba.
Gép- és gyors írók. német-magyar keresünk azonnalra. Szombaton zárva Ajánlatokat „Perfect” alatt a kiadóba. 561

Különbejárati
butorozott szoba a centrumban kiadó. - Cim a kiadóban. 566

Bángok
Panamák
Manillák
Minden színben és kiviteiben, dus választékban. Romániában a legolcsóbban árusít detailban és angróban

HECHT
kalapuzem
CLUJ
C. Reg. Ferdinand 30. Strada Universitatii 3.

DEJ
Str. Nicolae Jorga 1.
Fiatalember
üzletes kóser házi- kószot és lakást kap különbejárati szobában - Egyetem-u. 5. 3. ajtó

Francia levelezést váltások delelőtti órákban - Ajánlatokat „Dip one” jellegre a kiadó továbbít.

5-10.000 lei
havi fizetéssel agilis ügynökök kerestetnek helyben és vidéken. „Hálás” jellegre a kiadóba.
Veszek ócska téglát, ajtókat és ablakot. Címlet a kiadóba ker.

Kiadó
butorozott szoba a belvárosban n. teljesen különbejárati junius 1-re, esetleg fürdőszoba és szonora használattal is, két-három személynek is. Cim a kiadóban.

Esőköpeny . Lei 900 és felettebb
Trench-Coat Lei 3500
Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áruháza Fötér 14.

Aufruf
Verständigend, dass ich habe seit lange Jahren hier in Cluj eine ganz moderne
Salami-Fabrik
ingerichtet, wo es erzeugt wird all die Sorten, was in dieser Bransch zu haben ist. Immer Frisch und zum billigen Preisen. Bitte daher ihre gef. Ordre und zeichne hochachtend

Ifj. Pál Márton
Cluj, Piaja Mihai Viteazul 25.

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

ánra
850
290
20
5
4
3
APIG

osvásárhelyt egy- koreléselei körül. tónk jelent: Ma- nácsa elhatározta, fogja dr. Dandea lyi polgármestert us egyházi malom perben. Ennek az g Dandea polgár- nyulnak vissza, oanta a malomtól t a malom millió A per már meg- mokat és a város a perben. A ma- bi, mint melék- rlik a várost és ivetelnék. A per- esz a tárgyalása. látja érdekeit, ndea Emil perbe-

tkartel készül. űrvezések indul lengyel cement- gyidejűleg aláir- osztására vonat- mentegezményt. egyébként rövid zd a csehszlo- ntgyárakkal is. ntgyárakkal a óta tárgyalnak.

esParis
08-uan, Bucurest oriei 10.
grafista
raktárunkban ál- övötközés árak: ograf tegyább minta. s z e k rélhető da- milyen márkájú s z e k e k ságosabbak, bár- hoz, gyári áron. y készülékek ja- és pontos munka omániában, bár- ítás az egész téré. listák figyelmét ajaink, raktáraink egész országban olvokodni kell.

Keletben
ellen is biz- tosítva van

Az utolsó máglya

Írta Szabó Imre

14

Láthatták, hogy néha elterültek a kifosztott mellett, ez olyankor volt, amikor valaki gyertyavilággal közeledett. Arcukkal a föld felé várták be a fickók, amíg megint árnyékban lehettek, hogy tovább fosztogathassanak.

A munkás nem bírta sokáig ezt a látványt és kilépett rejtékhelyéből. Lea megéfogta a karját, hogy visszatartsa. Érezte, most valami irtozatos dolog következik, amit meg kell akadályoznia. Az ember azonban könnyen kiszakította magát és a térden álló fosztogatót torkon kapta. Lea felsikoltott, de ez nem akadályozta a munkást és hüvelykujait addig tartotta a fosztogató nyakán, míg kiszívte.

— Lássátok — jelentette halkán és izgatottan, amikor visszatért — így kell minden adandó alkalommal az ellenféllel elbánni.

Az első lecke volt.

Fernandó emberei közül tizen, a franciák közül hárman haltak meg és sok volt a sebesült.

A vér sűrű párjától megittasított az ellenfelek de Fernandóék a franciák ellen nem kockáztatták meg a megtorlás hadjáratát. Kissé mégis gondoltak a bőrükre, ha fel is jegyezték a túsókat, akiket veszedelem esetén gályákon és vitorlásokon vittek volna a törökökhöz. Nem. A franciák helyett ott a másik ellenség, akin majdnem minden veszedelem nélkül le lehetett csapolni a följegyelt indulatokat.

Az Igazság Légiójának ülésére pontos jelentések jöttek a Sárgakék Tanács felvonulási tervéről. A gettókat el kellett pusztulnia — ez volt a jelszó.

Lékay András volt ezuttal a referens. Közölte, hogy a pohár betelt, a papságnak semmi hatalma többé és már csak rettegne adatott Fernandó most már magát az inkvizíció urát, Mario della Ermetto is megbízhatatlannak találta, felelőssé tette Lea szökevénye miatt és lecsukatta.

Nem tudott nyugodtságot erőltetni magára. Remegő hangja megcsúszott, amikor mondotta:

— Jó néhány nap fog még eltelni, amíg a francia hadak ide jöhetnek. Addig azonban cselekedni muszáj. Mindenki cselekedni fog, én is. Akkor is, ha az életembe kerül.

A lengyel közbeszólt:

— Ezt nem engedhetjük. Lékay polgártársra szükségük lesz azoknak, akik életben maradnak. A gettó védelmi munkáját én akarom vezetni.

Lángvörösén szólalt meg Elia:

— Nem hagyom! A gettót én fogom fölláztatni és én állok a harcokos élére!

— Könnyű azt mondani — csúttította a lengyel. Szakértőlem és tapasztalat kell ahhoz! Hiszen nem bánom, jöj mellem és együtt dolgoztunk, de az én terveim és elgondolásaim szerint.

Lea feldühös elszántsággal félbeszakította a lengyel beszédét. Nem érdekelték a tervek és részletek, a fölszabadulás vágya dagadt föl benne, mint tengerhullám nagy viharzások előtt. Kezeit marokba szorította:

— Kétszorosok anyám kezébe, hogy gyilkolja le az első a csöcselék közül, aki átlépi a küszöbünket. És kétszorosok a kis munkásleányok kezébe, dorongot, seprűnyelet, hogy harcoljanak és ha nincs meckvés, úgy haljanak meg, mint emberek.

— Menjünk sorba egymás után — csúttított Lékay András. Nyilvánvaló, hogy életről-halálról van most szó. De ne csak arra gondoljunk, hogy mi pusztulunk el, hanem a másik lehetőségre, arra is, hogy ők hagyják a gettóban a fogukat. Ebben az irányban is kell tanácskoznunk.

A csillapultság atmoszférája azonban sehogyszem tudott létrejönni.

— Nincs mit habozni — dörgött a lengyel a kusza-zavaros beszédbe és öklével az asztalra csapott. Nincs mit habozni. Most azonnal kocsira rakjuk egy részét a szabályoknak, a töröknek és karabélyoknak, befogjuk az ösvéreket és visszük a gettóba. Az öröknek pénzt viszünk.

— Az örök — szólalt meg egy munkás — már nem a pápai hadseregéből valók. A Tanács saját embereit tette oda.

— Akkor — szólalt kemény-parancsolón a lengyel — megrohanjuk és eldugjuk őket a gettó valamelyik pincéjébe.

Az elásott fegyverek gyorsan előkerültek a kútból, az ösvéreket befogták, a rakományt leföldték szénával és hajmalderengéskor a kocsi ott kopogott a gettó előtt.

— Megállj! — harsogott az ör.

A kocsi megállt. Mind a négy ór odajött, szaglászta, turták a szénacsomót.

Akkor hirtelen előugrott öt férfi, markos kezükkel megszorították az örök nyakát. A karabé-

lyok a földre estek. Az egyik fegyvert gyorsan fölemelve valaki és széjjelzúzta vele a négy ór nyolc kulcsontját, hogy a kezüket ne használhassák. Szájukat lefogták, kettőt a kocsira hajítottak. Kettőt pedig előlük ballagott lezuholt kezekkel a gettóba.

Hajnalt volt és a gettót fölzavarták.

Az előző éjszaka különös vendége volt a gettónak. Jött messze földről egy ember, Wolf Charef, aki emberemlékezet óta minden harmadik esztendőben meg szokott jelenni a római gettóban. Vándor tudós volt, éleselméjű, csavargó természet, aki Litvániában hagyta feleségét, gyermekét, minden utipodgyásza egy hatalmas Talmud-kötet, amit ha kiválaszt mindíg becsereült az uton egy másik traktátra, mert ha az egyiket kiolvasta, akkor szinte betéve tudta a könyvnek minden sorát és a régi kötet látása is nyugtalanította. Wolf Charef most a fölszabadult részekről csempészte be magát Rómába és csodákat regélt arról, amit ott tapasztalt. A szállására tömegekben jöttek a zsidók, sokan kintrekedtek az utcán és Charef közlésett úgy adták a bentiek a kiállólóknak.

Elmondotta, hogy bizony Párisban, vagy Wormsban már semmiféle külső jel nem különbözteti meg a zsidót a más embertől. Sőt a zsidó nyugodtan meg is sértheti nemzsidó ellenfelét, ez nem torolhatja meg büntetésül, hanem a bíróság elé viszi az ügyet és ott egyenlőn bánnak el a zsidóval és a másikkal.

— Ezek csak afféle mesék, amiket messziről jött emberek szoktak kitalálni! — jegyezte meg egy nagyon elsavanyodott házaló mellette.

— En eddig valóban meséket is szoktam feltálni, ha messziről jövök — mondotta kissé haragosan Wolf Charef — de most a meséket nem kell a fantáziámból előkeresgélnem. A lehetetlen dolgok megvalósulnak. Nem tudjátok, forradalom volt és nagy háborúk vannak, ahol a katonák nemcsak zsoldosok. Mindenki katona, még a zsidó is.

— És a prófétákból és a Talmudból citálgatott annak igazolására, hogy itt vannak a sok évszázad előtt bejósolt idők, itt a beigért nagy felszabadulás!

De a zsidók nem voltak kíváncsiak a szent szövegre, őket most a tények érdekelték. Lázasan kérdezősködtek a francia zsidók új élete felől és egészen hihetetlennek tartották, hogy zsidó ember földet is vásárolhasson.

Legnagyobb csoda ez volt. Földet vehettek! Kimelethtek a város szűk sikátorai közül a szabad természetbe, ott élhettek a tágas horizontok alatt a saját földjükön, nem úgy mint a lengyelek között, ahol csak bérlők és koresmárosok lehettek. Ahol, ha a bérösszeg egy részével visszamaradtak, a földesur lecsukhatta őket, asszonyostul-gyermekestül. Pandurjaival lefoghatta, megverethette őket!

— Tehát — szól közbe egy okoskodó — tehát maga szerint itt van az ígéret földje is. De mondja már, mi lesz az imáinkkal, amikben Erec Jiszrael-ért könyörgünk?

Wolf Charef maga is vallásiakban hitetlen, tamaskodó természet, egykedvűen vette a súlyos problémákat.

— Imádkozni azért tovább is imádkozhatunk, ez semmiképen sem árt, bár vannak Franciaországban emberek, akik fölöslegesnek tartják. De azért ezeket nem muszáj föltétlenül követni! Ezek azt mondják, hogy egyedül az ész szavára szabad hallgatni. Az ima pedig érzelem dolga.

A beszéd el is kanyarodott ettől a témától és a vándor inkább a zsidók háborús és politikai cselekedeteiről regélt, amíg rajta és hallgatón erőt vett az álom és mindnyájan hazaszéledtek.

— És jött a kora hajnal.

A harna sikátorok reggeli sivárságába álmosan cihelődtek a sárga sápadt kicsiny emberek és nagy, koppanó szemekkel nézték Leát, akít mindegyikük ismert. Nem hitték el maguknak, hogy tör csüng a finom leány derekán, hátán karabély. Odamentek hozzá, szinte körülzsláglaszták, mialatt a leány egyre intézkedett.

Kísérőt visszaküldte a városba és meghagyta nekik, hogy néhány franciát küldjenek ide gyorsan, gyorsan, mielőtt Fernandó emberei megrohamoznák a gettót.

A sebesült önséget lehelyezték egy pincébe és beléjük öntötték a reggelit, minthogy felkötött karjaikkal semmit sem tudtak csinálni. Gyorsan kiosztották a férfiak között a lövérsre és szurásra alkalmas fegyvereket. Lea hevílt példája a fiatal asszonyok közül is többeket rábirt, hogy fegyvert fogjanak.

Elia szervezte a férfiakat. Rendelkezett, ki hová menjen, hol kapja a fegyvereket, a botokat és kardokat, pikát és kurta ostort, aminek vasgolyó van a végén. Röviden kioktatta őket az örségek felállítására, lendületes nekibátorodásra, kényszerű visszavonulás esetén pedig gyors átesoportosításra.

Könnyen ment az instrukció a mészároslegényekkel, a zsidó hajásárokkal és a rakodó munkásokkal. Nem úgy a kulturlényekkel: a község alkalmazottjaival, a pergamentirókkal, a rongyszedőkkel, a könyvkötőkkel és árusokkal. Örekes tanakodás után ezek passzivitást vállaltak. Vagyis a buvóhelyeikre gondoltak.

A csoportban egy kampós orru, magas ember, alacsony homlokkal és lóbáló, hosszú kezekkel mord tiltakozással emelt szót:

Elia Ascariel idejött, hogy mi most védjük meg őt és a menyasszonyát. De már bocsánatot kérek, milyen címen követeli ezt tőlünk? Nem volt elég neki, hogy pénzt adunk a menyasszonyáért! Nem követelheti a véreinket!

— És a szónok gyáva kis tábora már visszahúzódozott, hogy valahová elbujjon.

A mészárosok táborából egy köpcös fiu mögöttük ugrott.

— Tapodtat innen nem fogtok elmenni rothadt csöcselék! És te Gavril — szól a másik tábor szónoka felé — lakolni fogsz! Tegnap még azt mondtad, hogy vasedénnyel zúzd széjjel magát Fernandót, ha ide merészkedne!

— Előre, előre! — kiáltották mellette a többiek. Odaléptek hozzájuk és mindegyikük kezébe benyomtak egy kést, vagy tört, vagy dorongot.

— Ha nem fogjátok használni, bitangok, az ellenség ellen, akkor mi itt, ahányan vagyunk, esküszünk, hogy ellenetek fogjuk fordítani. Kivert ebek módjára fogtok elpusztulni!

Erre a váratlan föllépésre mindkét oldalon a halál maszkja vígvorgott rájuk. Szégyenkezve elfogadták a fegyvereket, bár néhányuknak foga vacogott a félelemtől.

A lengyei néhányadmagával a háztetőkre ment. Elhelyezkedtek, hogy a támadókat szükség esetén elriasszák karabély lövésekkel.

Gyorsan jött, mint hirtelen forgószél, a támadás. A járőrök riadva jelentették ugyanis, hogy a gettó örzésére kirendelt tanácskatonák nincsenek a helyükön.

— A zsidók behajigálták őket a Tiberbe!

Fernandó adta ki ezt a jelszót, hogy a szenvedélyeket felkorbácsolja vele a gettó elleni hadjáratra.

A jelszónak megvolt a hatása, nemcsak a katonáknál, hanem Róma egész népénél. A köztársaságiak is megindultak, az eset titokzatossága zavarsan megdöbbenést okozott bennük a gyűlölet csiréit és nagyhamar félelmetes tömeg állott a Kéksárga Tanács háza körül.

— Pusztuljanak a héberék!

— Befullasztiuk őket a Tiberbe!

Kimzó mámor, a vérontás bestiális vágya renygett a tömegben. Zord türelmetlenségükben sokan az ajkukat harapdálták.

Nem tartott sokáig és áradatuk pokolian megdöbbenő lármával, a pusztítás eszelősen zavaros harsogásával behömpölygött a gettó falai közé. Itt elszántan várták őket.

A templomok előtt a község vénei állottak botokkal, hogy be ne törhessenek a szentélybe, de az ifjak előttük védőfalként keményen és sűrű sorokban helyezkedtek el.

Maroknyi ember állott a gettó bejáratánál. A legizmosabbak és legbátrabbak.

— Rongy zsidók, hová tettétek öreinket? — szólította meg őket a támadók vezetője.

— Kinek a nevében érdeklődés? — felelt színtelen nyugalommal egy vállas zsidó.

— Senki nevében — felelt horzún a másik és fölemelte karabélyát, hogy lesújtson a zsidóra.

(Folvt. köv.)

Hirdessen az Uj Keletben

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Ratz המסעדה החדשה החדשה החדשה
házi koszt, gyors és
figyelmős kiszolgálás. Garantiált fereg-
mentes **szobák kaphatók**

KIADÓHIVA
Str. B
SZERKESZT
Ejjei tel
ELŐFIZETES
Egész e
Felvev
Begyede
Egy hor

XI évfoly

1928

• 568

Érvé
érvé

Mától fogva
amit Gyulafe
vettek a nag
szi parasztpá
szent szinód
semmisnek
totta ki a gy
ta a püspök
esküt kivév
gyelmi vizsg
Ime így d
a kormány
erte azokat,
ben találtat
mindazoktól
likus papokt
vár föterén,
nemzeti paras
mondatták

A szent
ja meg
kelt hajlani
békéjének ér
rozat — és h
tek meg ne i
tőljük a poli
résztől, n
házi törvénye

Ézzel a szé
kolással volta
ominózus eski
szent szinód
ban a legfőbb
ellen appellát
szabad elraga
szenvélyektől
szabad a párt
ni, így kívánj
ki kérte szám
ornátusban sz
les zászlókat.
bedt keresztre
a templomban
boló és vad
teltben hirdet

Akkor a ko
érzékeny és n
vonásával, sőt
lált szótáraba
hoz igazán ne
re. E, csodála
nem tartotta
póskeresztre k
és semmisnek
gyelmi eljárás
a papok ellen
nepi misével
lót, amelynek
leavakozzék e
ártott volna, b

Petroleu
hajszesz
Kapható dr
Vezérképvis